

Strasbourg, 2023.6.13.
COM(2023) 316 final

2023/0179 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS AJÁNLÁSA

a szociális gazdaság keretfeltételeinek fejlesztéséről

{SWD(2023) 208 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

A **szociális jogok európai pillére** irányítóként határozza meg egy olyan **erős szociális Európa** megvalósítását, amely **méltányos és inkluzív**, és ahol **mindenkinek lehetősége van a boldogulásra**. A szociális jogok európai pillérének megvalósítására irányuló cselekvési tervben meghatározott konkrét intézkedések végrehajtásához az uniós intézmények, a nemzeti, regionális és helyi hatóságok, a szociális partnerek és a civil társadalom közös erőfeszítésére van szükség.

Az éghajlatváltozás, a digitalizáció, a növekvő egyenlőtlenségek, a demográfiai változások és más hasonló kihívások egy sor olyan szakpolitika kidolgozására készítették az Európai Uniót (EU), amelyek célja egy **igazságos, fenntartható és inkluzív átmenet** előkészítése, amelynek középpontjában az európai zöld megállapodás¹ áll. A Covid19-világjárvány és Oroszország Ukrajna ellen folytatott agresszív háborújának **messze mutató következményei** rávilágítottak arra, hogy sürgősen szükség van erre az átmenetre.

A **szociális gazdaság szervezetei**, amelyek mintegy 13,6 millió embert foglalkoztatnak az EU-ban², az átállás élvonalában vannak. Figyelemreméltó képességről tettek tanúbizonyságot a **reziliens és inkluzív közösségek és üzleti modellek, a demokratikus részvétel és az emberközpontú gazdaság** előmozdítása terén. Emellett a legfejlettebb szociális gazdasági struktúrákkal rendelkező országokban jelentősen hozzájárulnak a GDP-hez is³.

A **szociális gazdaság** gyűjtőfogalom, amely olyan magánszervezetek széles körét öleli fel, amelyek a nyereséggel szemben előnyben részesítik az embereket, a társadalmi és környezeti ügyeket. Míg a szociális gazdaság koncepciójának hatálya és a leírására használt kifejezések a nemzeti hagyományoktól függően változhatnak, jellemzően **szövetkezeteket, kölcsönös önszervező társaságokat, egyesületeket** (beleértve a jótékonyági szervezeteket is), **alapítványokat és szociális vállalkozásokat** foglalnak magukban. Amellett, hogy az embereket és a bolygót helyezik előtérbe, ezek a szervezetek más kulcsfontosságú elveken is osztoznak, ideértve a nyereségnek a közös érdeket vagy a társadalmat szolgáló tevékenységekbe való visszaforgatását, valamint a demokratikus és/vagy participatív kormányzást.

A szociális gazdaság keretfeltételeinek fejlesztéséről szóló tanácsi ajánlásra irányuló javaslatot az Európai Bizottság a **szociális gazdaságra vonatkozó 2021. évi cselekvési tervben**⁴ jelentette be. A cselekvési tervben a Bizottság konkrét lépéseket javasolt 2030-ig a szociális innováció fellendítése, a szociális gazdaság, valamint annak üzleti és szervezeti modelljei előmozdítása, valamint gazdasági és társadalmi átalakító erejének növelése érdekében. A hangsúly a szociális gazdaság növekedésének **kedvező feltételek**

¹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az európai zöld megállapodás, COM(2019) 640 final.

² A 28 tagú EU-ra vonatkozó számadat. Lásd: Európai Gazdasági és Szociális Bizottság, Monzon, J. L., Chaves, R.: *Recent evolutions of the Social Economy in the European Union* (A szociális gazdaság legújabb fejleményei az Európai Unióban), 2017, 66. o.

³ Például Franciaországban a GDP 10 %-a, <https://www.economie.gouv.fr/leconomie-sociale-et-solidaire>

⁴ A Bizottság közleménye – „Emberközpontú gazdaság kiépítése: a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési terv”, COM(2021) 778 final.

megteremtése, a vállalkozások indulásának és növekedésének megkönnyítése, valamint a benne rejlő lehetőségek **tudatosítása** révén történő lehetővé tételén van.

Az Európai Parlament állásfoglalásban⁵ üdvözölte a cselekvési tervet. A terv összhangban van az európai gazdasági és társadalmi fejlődés alapvető tényezőjének számító szociális gazdaság előmozdításáról szóló 2015. évi tanácsi következtetésekkel⁶, amelyek egyetértettek a szociális gazdaság előmozdításának fontosságával, és felkérték az Európai Bizottságot, hogy tegyen lépéseket az ágazat fejlődésének fellendítése érdekében.

A szociális gazdaság hozzáadott értéke

A szociális gazdaság fontos szerepet játszhat számos társadalmi kihívás kezelésében. Erősségeinek kiaknázásával, például **minőségi munkahelyek teremtésével, a társadalmi és munkaerőpiaci befogadás elősegítésével**, valamint **a fenntartható fejlődés előmozdításával** a szociális gazdaság képes hozzájárulni a [szociális jogok európai pillérének](#) és az abban foglalt, **az esélyegyenlőség és a munkaerőpiachoz való hozzáférés, a méltányos munkafeltételek**, valamint **a szociális védelem és a társadalmi befogadás** alapelveinek megvalósításához. A szociális gazdaság különösen fontos szerepet játszhat a szociális jogok európai pillérének megvalósítására irányuló cselekvési terv **2030-ra kitűzött ambiciózus kiemelt céljainak** elérésében, amelyek szerint a 20–64 éves népesség legalább 78 %-ának foglalkoztatottnak kell lennie, a felnőttek legalább 60 %-ának évente képzésben kell részesülnie, és legalább 15 millióval csökkenteni kell a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett személyek számát, hozzájárulva a tagállamok által e célok elérése érdekében tett nemzeti kötelezettségvállalásokhoz⁷.

Ennek érdekében munkahelyeket és gazdasági lehetőségeket teremt, amelyek **segítik a fiatalokat, az idősebbeket és a hátrányos helyzetű csoportokat** (például a tartósan munkanélkülieket, a mentális vagy fizikai betegségben szenvedőket, az inaktívakat, az alacsony képzettségűeket, a fogyatékkal élőket, valamint a migráns, faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyeket, köztük a romákat) **a munkaerőpiacra és a társadalomba történő beilleszkedésben**. Ugyanakkor elősegíti a **méltányos munkafeltételeket** azáltal, hogy bevonja a munkavállalókat az irányításba és a döntéshozatalba. Ez különösen fontos, mivel ezek a csoportok gyakran különösen nagy mértékben ki vannak téve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztés kockázatának. A szociális gazdaság által kínált lehetőségek – különösen a hagyományos vállalkozásokkal együttműködésben – szintén **ugródeszkát jelenthetnek a munkaerőpiac más ágazatai felé**. A szociális gazdaság emellett nagy arányban foglalkoztat nőket⁸, és olyan szolgáltatásokat nyújt, amelyek segítik őket a munkaerőpiacra való belépésben, ilyen például a gyermekgondozás. A javaslat ezért

⁵ Az Európai Parlament állásfoglalása (2022. július 6.) a szociális gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési tervről (2021/2179(INI)).

⁶ A Tanács következtetései az európai gazdasági és társadalmi fejlődés alapvető tényezőjének számító szociális gazdaság előmozdításáról (15071/15).

⁷ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Cselekvési terv a szociális jogok európai pillérének megvalósítására, COM(2021) 102 final.

⁸ Egyes országokban ez az arány jelentősen magasabb, mint a hagyományos magánszektorban vagy akár a közszférában. Franciaországban például a magánszektorban (a szociális gazdaságot leszámítva) dolgozók 40 %-a, a közszférában dolgozóknak pedig a 63 %-a nő, míg a szociális gazdaságban ez az arány 68 %. CNCRESS, *État des lieux de l'égalité femmes-hommes dans l'Économie Sociale et Solidaire*, 2019, 6. o.

hozzájárul a **2020–2025-ös időszakra vonatkozó nemi esélyegyenlőségi stratégiához**⁹, amelynek célja a nemek közötti munkaerőpiaci különbségek megszüntetése és az egyenlőség megvalósítása a gazdaság különböző ágazataiban.

Az egyének és a helyi gazdaság igényeihez igazított foglalkoztatási lehetőségek biztosításával, valamint képzési és átképzési lehetőségek biztosításával a szociális gazdaság szervezetei segíthetik a munkavállalókat **a munkaerőpiaci változásokra való reagáláshoz szükséges készségek és ismeretek fejlesztésében**. Ez különösen fontos a kettős átállás összefüggésében. A készségfejlesztés potenciálisan enyhítheti a munkaerőhiányt, és hozzájárulhat az általános gazdasági növekedéshez. Például a szociális gazdaság szervezetei gyakran nyújtanak munkahelyi képzést és munkaalapú tanulási programokat, amelyek hasznot húznak a tudásmegosztás kultúrájából, ami az ágazat kollektív és együttműködésen alapuló szellemiségéből ered. A szociális gazdaság egyes szervezetei olyan, a digitális és zöld készségekre irányuló képzéseket kínálnak, amelyek hozzáférhetők a hátrányos helyzetű csoportok számára, és ezáltal hozzájárulnak a méltányosabb átálláshoz.

Mivel ezek a szervezetek jellemzően alulról építkező módon működnek, közel állnak a közösségekhez, a polgárokhoz és az előttük álló problémákhoz, a szociális gazdaság szervezeteiben nagy lehetőségek rejlenek arra, hogy **szociális innovátorként** működjenek, és olyan megoldásokat találjanak, amelyek kiterjeszthetők és/vagy megismételhetők, és hozzájárulnak a rendszerszintű társadalmi változásokhoz. A szociális gazdaság innovatív módokat találhat arra, hogy a nemzeti szinten nyújtott közszolgáltatásokat kiegészítő alapvető szociális szolgáltatásokat nyújtson azáltal, hogy **minőségi és személyközpontú szociális szolgáltatások összehangolt és költséghatékony nyújtására** törekszik. Például a szociális gazdaság szervezetei fontos partnerek lehetnek a hatóságok számára a magas színvonalú gondozási szolgáltatások nyújtásában, amint azt az európai gondozási stratégia is elismeri¹⁰.

A szociális gazdaság az EU iparpolitikai stratégiáját¹¹ is támogathatja. A stratégia bemutatja a 14 ipari ökoszisztéma – köztük a „proximitásalapú és szociális gazdaság” ökoszisztémája – előtt álló kihívásokat a kettős átállás megvalósítása és rezilienciájának növelése során. A szociális gazdaság szervezetei komoly potenciállal rendelkeznek **fenntartható termékek és szolgáltatások kifejlesztésére és inkluzív üzleti modellek működtetésére**. Úttörő példaként említhetők az energiaközösségek és -szövetkezetek, a biogazdálkodás, a fenntartható turizmus, valamint a körforgásos termékek és szolgáltatások. A szociális gazdaság szervezeteit és innovátorait gyakran a zöld átállás éllovasainak tekintik, amelyek – azáltal, hogy a szolidaritási értékekhez kötik azt – hozzájárulnak ahhoz, hogy az átállás méltányosabb és inkluzívabb legyen.

A szociális gazdaság üzleti modelljei **értéket képviselnek a helyi gazdaságok és társadalmak számára** azáltal, hogy előmozdítják az inkluzivitást, a rezilienciát és a fenntarthatóságot. Erősen beágyazottak a helyi gazdaságban, és a letelepedési helyük szerinti közösség szolgálatára törekednek, alkalmazva a helyi alapú innováció fogalmát, amely a legtöbbet hozza ki a helyi erőforrásokból és eszközökből, miközben a gazdasági hasznot és bevételeket visszajuttatja a helyi gazdaságba. Ez hozzájárul a helyi gazdaság ösztönzéséhez és

⁹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Az egyenlőségközpontú Unió: a 2020–2025 közötti időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégia”, COM(2020) 152 final.

¹⁰ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Európai gondozási stratégia, COM(2022) 440 final.

¹¹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „A 2020. évi új iparstratégia frissítése: Erősebb egységes piac kiépítése Európa fellendülése érdekében”, COM(2021) 350 final.

a megújuláshoz azáltal, hogy fellendíti az új vállalkozásokat és a munkahelyteremtést a kifejezetten az e területek szempontjából releváns ágazatokban. Ez magában foglalja a mezőgazdaságot és a bioélelmiszer-termelést a vidéki és távoli területeken, az EU legkülső régióiban¹², a gazdasági rehabilitációt igénylő területeken és a kék gazdaságban. A szociális gazdaság szervezetei a körforgásos gazdaság számára is előnyösek lehetnek a fenntartható terméktervezéssel, a javítás és az újrahasználat, valamint a hulladékgyűjtés és -újrafeldolgozás fokozásával, ezáltal előmozdítva a másodlagos nyersanyagok működő piacát. Emellett mivel hozzájárulnak a vidéki és távoli területek újjáélesztéséhez, a szociális gazdaság szervezetei hozzájárulhatnak e régiók demográfiai tendenciáinak enyhítéséhez.

Kihívások

Az elmúlt években javult a szociális gazdaság láthatósága és elismertsége nemzeti és regionális szinten¹³. A tagállamok több mint fele dolgozott ki célzott jogi kereteket és politikákat a szociális vállalkozásokra és/vagy a szociális gazdaságra vonatkozóan. A bizonyítékok azonban arra utalnak, hogy a tagállamok által hozott intézkedések **nem mindig vezettek tényleges eredményekhez**. Ez a következőknek tulajdonítható:

- a szociális gazdaság **alapelveivel és hatályával** kapcsolatos **egyértelműség és megértés hiánya**,
- a **szociális gazdaság által** a társadalom és a gazdaság számára **nyújtott hozzáadott érték** nem megfelelő elismerése, különösen a kialakulóban lévő tendenciákra adott válaszként,
- olyan intézkedések támogatása, amelyek időben nem konzisztensek és/vagy szükségtelenül meghatározott tevékenységekre vagy üzleti modellekre korlátozzák a szociális gazdaság szervezeteit¹⁴,
- a jogi keretek szétaprózódása,
- a tagállamok korlátozott igazgatási és politikai kapacitása,
- az ágazatra vonatkozó **pontos adatok és statisztikák hiánya**, ami korlátozza az ágazat méretének és hatásának megértését, valamint
- a szociális gazdasági szervezetek életciklusának különböző szakaszaira vonatkozó, **testre szabott finanszírozás hiánya**¹⁵.

¹² A kilenc legkülső régió közé a következők tartoznak: Francia Guyana, Guadeloupe, Martinique, Mayotte, Réunion és Saint-Martin (Franciaország), az Azori-szigetek és Madeira (Portugália), valamint a Kanári-szigetek (Spanyolország), amelyek az Atlanti-óceán nyugati részén, a karib-tengeri térség medencéjében, az amazóniai esőerdőben és az Indiai-óceánon találhatóak. Összesen 4,8 millió polgárnak adnak otthont.

¹³ Európai Bizottság, A Foglalkoztatás, a Szociális Ügyek és a Társadalmi Befogadás Főigazgatósága, Carini, C., Borzaga, C., Chiomento, S., et al.: *Social enterprises and their ecosystems in Europe – Comparative synthesis report* (Szociális vállalkozások és ökoszisztémáik Európában – Összehasonlító összefoglaló jelentés), Kiadóhivatal, 2019.

¹⁴ Egyes országokban például a szociális vállalkozások bizonyos kategóriái, pl. a munkaerőpiaci integrációval foglalkozó szociális vállalkozások jogi státusza túlságosan korlátozó lehet azon szociális szükségletek tekintetében, amelyeket e szervezeteknek követniük kell. Emellett az uniós szabályok, például a közbeszerzési szabályok túlságosan korlátozó átültetése a szociális gazdaság szervezeteit büntetheti.

¹⁵ A szociális vállalkozások finanszírozási hiányát Európában évente közel 1 milliárd EUR-ra, míg a mikrofinanszírozás terén a hiányt EU-szerte évi 12,9 milliárd EUR-ra becsülték. A szociális gazdaság támogatása érdekében a becslések szerint a 2014–2020-as programozási időszakban legalább

Ezek a hiányosságok számos uniós országban az ágazatban rejlő **kiaknázatlan lehetőségekhez** vezetnek. 2017-ben például az ágazat által foglalkoztatottak aránya 0,6 % és 9,9 % között mozgott a tagállamokban, 6,3 %-os uniós átlaggal¹⁶. Ez jól szemlélteti az ágazat eltérő fejlettségi szintjét az EU-ban.

A szakpolitikáknak és jogszabályoknak a szociális gazdaság igényeihez való igazítása összetett feladat, tekintettel az azt alkotó különböző szereplők és alternatív üzleti modellek sokféleségére, valamint azon ágazatok széles körére, amelyekben működnek. A szociális szervezetek például a mezőgazdaság, az építőipar, az újrahasználat és javítás, a hulladékgazdálkodás, az energia és éghajlat, a pénzügyi és biztosítási tevékenységek, az ingatlanok, az oktatás, a gondozás, a művészet stb. területén tevékenykednek.

A szociális gazdaságot ezért számos **horizontális és ágazati politika és rendelkezés** érinti, mint például a munkaerőpiaci politikát, az egészségügyi és gondozási szolgáltatásokat, az oktatást, a készségeket és képzést, az adózást, a közbeszerzést, a versenyt, az ipart, a helyi és regionális fejlesztést és a területi együttműködést szabályozó rendelkezések. Ennek eredményeként a szociális gazdaság hatékony támogatásához olyan átfogó megközelítésre van szükség, amely figyelembe veszi az ágazatra hatást gyakorló, egymással összefüggő valamennyi szempontot.

A javaslat célja

A szociális gazdaságban rejlő lehetőségek hatékony kiaknázásához **a jogi keretek kiigazítására** és a hatóságok **céltzott politikáira** egyaránt szükség van¹⁷. Emellett az **igazgatási és intézményi struktúrák** hatékony szervezése kulcsfontosságú az ágazat sajátos igényeinek megértéséhez és az érdekelt felekkel folytatott kommunikáció megkönnyítéséhez.

E feladat összetettségének kezelése érdekében a Bizottság az évek során számos témában iránymutatást és erőforrásokat dolgozott ki a közszférabeli szervezetek számára. Ilyen például a [„Szociális beszerzés” című útmutató](#), a [Társadalmilag felelős közbeszerzés a gyakorlatban című jelentés](#), a [szociális vállalkozásokra vonatkozó jogi keretek kézikönyve](#), a [társadalmi hatások méréséről](#) és a [körforgásos gazdaságról](#) szóló szakpolitikai tájékoztatók, a [digitalizációról](#), valamint a [szociális gazdaság és a hagyományos vállalkozások közötti együttműködésről](#) szóló tanulmányok, valamint a [szociális és ökológiai innováció klasztereiről](#) szóló jelentés.

Ezért ezekre az erőforrásokra és eszközökre, valamint a tagállamok és a nem uniós partnerországok széles körű tapasztalataira támaszkodva **átfogó, koherens és naprakész ajánlásokat** tudunk kidolgozni arra vonatkozóan, hogy miként lehet a szociális gazdaságot valamennyi szakpolitikai területen és jogi keretben előmozdítani.

A javasolt kezdeményezés célja, hogy javítsa a **munkaerőpiacra való belépést** és a **társadalmi befogadást** azáltal, hogy támogatja a tagállamokat abban, hogy a **szociális gazdaságot integrálják társadalmi-gazdasági szakpolitikáikba**, valamint **kísérő intézkedéseket és kedvező környezetet teremtsen az ágazat számára**. A szociális gazdaság

2,5 milliárd EUR-t mozgósítottak az uniós költségvetésből, és a Bizottság célja a 2021–2027-es időszakra vonatkozó támogatás szintjének növelése.

¹⁶ A 28 tagú EU-ra vonatkozó számadat. Lásd: Európai Gazdasági és Szociális Bizottság, Monzon, J. L., Chaves, R.: *Recent evolutions of the Social Economy in the European Union* (A szociális gazdaság legújabb fejleményei az Európai Unióban), 2017, 69. o.

¹⁷ A Társadalmilag tudatos közbeszerzés című [jelentés](#) például kiemeli, hogy a társadalmilag felelős közbeszerzés könnyebben megvalósítható azokban az országokban, ahol léteznek jogi keretek vagy jogi formák a szociális vállalkozások számára.

támogatásával a javaslat célja továbbá a fenntartható gazdasági és ipari fejlődés ösztönzése, a tagállamok területi kohéziójához való hozzájárulás és a szociális innováció támogatása. Ez a kutatás, a tapasztalatok és az érdekelt felek visszajelzései alapján fog megvalósulni annak érdekében, hogy ajánlásokat fogalmazzanak meg arra vonatkozóan, hogy **miként lehet a közpolitikákat és a jogi kereteket** a szociális gazdaság támogatására szabni, különösen azokon a területeken, ahol az kevésbé fejlett. Emellett ajánlásokat fogalmaz meg arra vonatkozóan is, hogy miként lehet **kiigazítani az igazgatási és intézményi struktúrákat** e szervezetek támogatása és az ágazat érdekelt feleinek bevonása érdekében.

Szinergiák állnak fenn a javasolt kezdeményezés és a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési tervben bejelentett egyéb intézkedések között. Mindenekelőtt szorosan kapcsolódik az e javaslattal párhuzamosan elindított **szociális gazdasági portálhoz**, amelynek célja a tudatosság növelése, valamint az információkhoz és az erőforrásokhoz való hozzáférés megkönnyítése a szociális gazdaság támogatása érdekében. A portál tájékoztatást fog nyújtani az uniós szakpolitikákról és finanszírozási programokról, iránymutatásokról, tényekről és számadatokról, valamint a bevált gyakorlatok példáiról.

Az ezen ajánlást kísérő két, adózással kapcsolatos bizottsági szolgálati munkadokumentum tényszerű információkkal szolgál a tagállamokban az adózásra vonatkozó jogi keretek aktuális helyzetéről, valamint az e kérdésekkel kapcsolatos ítélkezési gyakorlatról:

- [SWD(2023) xyz] „**A szociális gazdaság szervezeteire vonatkozó releváns adózási keretrendszerekről**”, amely a tagállami hatóságok és a szociális gazdaság érdekelt felei által szolgáltatott elemzéseken és információkon alapul, és
- [SWD(2023) xyz] „**A karitatív szervezetek és adományozók megkülönböztetésmentes adóztatása: az uniós esetjogból levezethető elvekről**”, amely az Európai Unió Bírósága által értelmezett e kulcsfontosságú alapelv leírását tartalmazza.

A **Bizottság 2023. évi munkaprogramjában**¹⁸ bejelentetteknek megfelelően a Bizottság az egységes piacon működő egyesületek határokon átnyúló tevékenységeire vonatkozó kezdeményezést is előterjeszt, amelynek célja, hogy felszámolja az egységes piacon az egynél több tagállamban működő egyesületek előtt álló szabályozási és adminisztratív akadályokat. A kezdeményezés hozzá fog járulni az egyesületek gazdasági és társadalmi hatásának erősítéséhez az EU-ban. A jogalkotási kezdeményezés célja kapcsolódik a tanácsi ajánlás azon céljához, hogy a szociális gazdaság számára kedvező környezet előmozdításával – amely javítja a szociális gazdaság szereplőinek szabályozási és adminisztratív feltételeit – elősegítse a társadalmi befogadást és a munkaerőpiacra való belépést.

• **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

A szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési terv a „**szociális vállalkozás**” kezdeményezés¹⁹ (2011) nyomán jött létre, amely egy rövid távú cselekvési terv, amelynek célja a szociális vállalkozások növekedésének támogatása és az ágazatra vonatkozó közép- és hosszú távú stratégiákról szóló vita ösztönzése volt. A kezdeményezés **az induló és a növekvő innovatív**

¹⁸ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A Bizottság 2023. évi munkaprogramja: Egységben erős Unió, COM(2022) 548 final.

¹⁹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Kezdeményezés a szociális vállalkozásért: A szociális vállalkozásokat mint a szociális gazdaság és innováció kulcsszereplőit előmozdító szabályozási légkör kialakítása”, COM(2011) 682 végleges.

vállalkozásokat érintő kezdeményezésre²⁰ (2016) épül, amelynek tágabb célja az volt, hogy a partnerségek javítása, a készségek fejlesztése, a finanszírozáshoz való hozzáférés, valamint az induló vállalkozók (köztük a szociális gazdaság szervezetei) előtt álló akadályok felszámolása révén lehetőséget biztosítson az innovatív induló vállalkozásoknak arra, hogy vezető szerepet töltsenek be, így növelve vállalkozásukat az egységes piacon.

Ez a javaslat a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési tervvel együtt tovább segíti az európai gazdasági és társadalmi fejlődés alapvető tényezőjének számító szociális gazdaság előmozdításáról szóló 2015. évi tanácsi következtetésekből megfogalmazott ajánlások végrehajtását.

A fent említett, a **szociális jogok európai pillérében** és annak cselekvési tervében meghatározott célokhoz való hozzájárulás mellett ez a javaslat a **foglalkoztatás** és a **társadalmi befogadás** szakpolitikai területeit érintő egyéb kezdeményezésekhez is kapcsolódik.

Az **európai gondozási stratégia** sikeres végrehajtása, valamint a gondozottak és a gondozók helyzetének EU-szerte történő javítása érdekében alapvető fontosságú valamennyi érdekelt fél közös elkötelezettségének biztosítása. A szociális gazdaság szereplői személyközpontú megközelítésük és a nyereségük küldetésükbe és a helyi közösségekbe való visszaforgatása révén hozzáadott értéket teremtenek a magas színvonalú gondozási szolgáltatások nyújtása terén. A szociális gazdaságot támogató környezet megteremtése – ideértve a finanszírozáshoz való jobb hozzáférést is – segíthet elérni azt a célt, hogy Uniószerint színvonalas, megfizethető és hozzáférhető gondozási szolgáltatásokat nyújtsanak. Emellett méltányosabb munkafeltételekhez is vezethet a munkavállalók számára, különösen a szociális párbeszéd előmozdítása révén, összhangban a **szociális párbeszéd Európai Unió belüli erősítéséről szóló tanácsi ajánlásra irányuló javaslattal**²¹. Ez vonatkozik az **európai gyermekgarancia**²² keretében kitűzött célokra is, mivel a szociális gazdaság szervezetei szerepet játszhatnak a gyermekek – különösen a rászoruló gyermekek – számára nyújtott olyan színvonalas szolgáltatások megtervezésében és nyújtásában, mint az inkluzív oktatás, az iskola utáni gondozás, a szabadidős és kulturális tevékenységek. Az **EU gyermekjogi stratégiája**²³ megerősíti az EU elkötelezettségét a gyermekszegénység elleni küzdelem, valamint a gyermekek és serdülőkorúak erőszakkal szembeni védelme iránt. A – különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő gyermekekkel szembeni – erőszak és a hátrányos megkülönböztetés leküzdésére irányuló intézkedések előmozdítását segítené a társadalom minden része, így a szociális gazdaság szervezetei által nyújtott támogatás.

A javaslat kapcsolódik továbbá az **egyenlőségközpontú Unióhoz** és a kapcsolódó stratégiákhoz, többek között a **2020–2025-ös időszakra szóló nemi esélyegyenlőségi stratégiához**, a **2021–2030-as időszakra vonatkozó, fogyatékossgal élő személyek**

²⁰ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Európa új éllóvasai: az induló és a növekvő innovatív vállalkozásokat érintő kezdeményezés”, COM(2016) 733 final.

²¹ Javaslat – A Tanács ajánlása a szociális párbeszéd Európai Unió belüli erősítéséről, COM(2023) 38 final.

²² A Tanács (EU) 2021/1004 ajánlása (2021. június 14.) az európai gyermekgarancia létrehozásáról.

²³ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – *Az EU gyermekjogi stratégiája*, COM(2021) 142 final.

jogairól szóló stratégiához²⁴, az LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló stratégiához²⁵, a rasszizmus elleni uniós cselekvési tervhez²⁶ és a 2020–2030-as időszakra vonatkozó uniós romastratégiai kerethez²⁷. A hátrányos helyzetű és alulreprezentált csoportok előtt álló kihívások kezelése révén a szociális gazdaság segítheti az embereket a munkaerőpiaci integrációban és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemben.

A javaslat hozzájárul továbbá **a 2021–2027-es időszakra vonatkozó, integrációról és befogadásról szóló cselekvési tervhez²⁸**, amelynek célja a migránsok és a migráns háttérű uniós polgárok uniós társadalmakba való sikeres integrációjának és befogadásának támogatása. A szociális gazdaság integrálja a migránsokat, például azáltal, hogy munkalehetőségeket kínál az igényeikhez igazított, munkaerőpiaci integrációval foglalkozó szociális vállalkozások révén.

A tagállamok azáltal, hogy képzések, tanulószereződéses gyakorlati képzések és munkahelyek (többek között a szociális vállalkozás előmozdítása) révén támogatják a fiatalok munkaerőpiaci integrációját, növelhetik a fiatalok rendelkezésére álló minőségi lehetőségek számát, előkészítve ezzel a **megerősített ifjúsági garancia²⁹** végrehajtását.

A szociális gazdaság is hozzájárulhat a készséghiány csökkentéséhez azáltal, hogy munkahelyi képzés és egyéb képzési formák révén átképzést és továbbképzést biztosít az egyének számára. Ez a javaslat ezért kapcsolódik az **európai készségfejlesztési programhoz³⁰** és annak céljaihoz, azaz a fenntartható versenyképesség megerősítéséhez, a társadalmi méltányosság biztosításához és a reziliencia kiépítéséhez. 2022 májusában a Bizottság elindította a készségfejlesztési paktumot, hogy megerősítse a proximitásalapú és szociális gazdaságban dolgozók készségeit. Egy szövetség hajtja végre a készségekkel kapcsolatos ágazati együttműködés tervét, a munkaerőpiaci integrációban aktív szociális vállalkozásokra összpontosítva³¹.

²⁴ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Az egyenlőségközpontú Unió: Stratégia a fogyatékkal élő személyek jogainak érvényre juttatásáért (2021–2030)”, COM(2021) 101 final.

²⁵ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Az egyenlőségközpontú Unió: az LMBTIQ-személyek egyenlőségéről szóló stratégia (2020–2025)”, COM(2020) 698 final.

²⁶ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Az egyenlőségközpontú Unió: az EU rasszizmus elleni cselekvési terve a 2020–2025-es időszakra”, COM(2020) 565 final.

²⁷ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Az egyenlőségközpontú Unió: a romák egyenlőségének, társadalmi befogadásának és részvételének előmozdítását célzó uniós stratégiai keretrendszer”, COM(2020) 620 final.

²⁸ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Cselekvési terv az integrációról és a befogadásról a 2021–2027-es időszakra”, COM(2020) 758 final.

²⁹ A Tanács ajánlása (2020. október 30.) az „Út a munka világába – Az ifjúsági garancia megerősítése” témájában és az ifjúsági garancia létrehozásáról szóló, 2013. április 22-i tanácsi ajánlás felváltásáról 2020/C 372/01 (HL C 372., 2020.11.4., 1. o.).

³⁰ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „A fenntartható versenyképességre, a társadalmi méltányosságra és a rezilienciára vonatkozó európai készségfejlesztési program”, COM(2020) 274 final.

³¹ A B-WISE az Erasmus+ program által finanszírozott projekt, amelynek célja egy olyan európai stratégia kidolgozása, amely kielégíti a munkaerőpiaci integrációval foglalkozó szociális vállalkozások ágazatának készségigényeit, különös tekintettel a digitális készségekre.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

A javaslat kiegészít számos más uniós kezdeményezést, és összeegyeztethető azokkal.

Összhangban van az Európai Bizottság **európai zöld megállapodásával**, az EU 2050-ig klímasemlegessé és erőforrás-hatékonyá tételére irányuló tervvel, valamint a **digitális évtized szakpolitikai programmal**³², amely világos célkitűzéseken és elveken alapuló jövőképet vázol fel Európa digitális szuverenitásáról. A szociális gazdaság konkrétan hozzájárulhat a **hosszú távú versenyképességi stratégia**³³, a **zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv**³⁴, a **nettó zéró iparról szóló jogszabály**³⁵ és a **REPowerEU terv**³⁶ keretében folyamatban lévő fellépésekhez, és élvezheti azok előnyeit Európa nettó zéró ipara versenyképességének fokozása és a klímasemlegességre való gyors átállás támogatása érdekében. E szerep hangsúlyozása és megerősítése érdekében az Európai Bizottság 2022 novemberében közzétette a **„Proximitásalapú és szociális gazdaság” ipari ökoszisztémára vonatkozó átállási pályát**³⁷, amelyet az érdekelt felekkel közösen hoztak létre, és amely az uniós iparstratégia keretében tizennégy cselekvési területet határoz meg. A **klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról szóló, 2022. június 16-i tanácsi ajánlás**³⁸ ugyancsak elismeri, hogy a szociális gazdaság szervezetei segíthetnek annak biztosításában, hogy ez az átállás társadalmilag igazságos és méltányos legyen.

A Bizottság iránymutatást adott ki a tagállamoknak³⁹, amelyben arra ösztönzi őket, hogy a **nemzeti energia- és klímaterveik** aktualizálása során kezeljék a munkaerő- és szakemberhiányt annak érdekében, hogy gondoskodjanak legyen a tiszta energiára való átálláshoz szükséges képzett munkaerő biztosításáról. A szociális gazdaság szervezetei bevonhatók ezekbe a stratégiai tervezési eszközökbe.

A javaslat támogatja a **körforgásos gazdaságra vonatkozó, 2020 márciusában elfogadott cselekvési terv**⁴⁰ végrehajtását. Az éghajlat, a biológiai sokféleség csökkenése és a szennyezés hármasságának kezelése érdekében a cselekvési terv célja a körforgásos gazdaságra vonatkozó intézkedések általános érvényesítése az éghajlatsemleges, erőforrás-hatékony és versenyképes gazdaság megvalósítása érdekében. A szociális gazdaság ágazatközi jellege és a körforgásos gazdasághoz kapcsolódó munkahelyteremtésben játszott úttörő szerepe hozzájárulhat az ágazat fejlődéséhez. Különösen hozzá tud járulni a

³² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2481 határozata (2022. december 14.) a Digitális évtized 2030 szakpolitikai program létrehozásáról (HL L 323., 2022.12.19., 4. o.).

³³ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Az EU hosszú távú versenyképessége: előzetekintés a 2030 utáni időszakra”, COM(2023) 168 final.

³⁴ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv: a nulla nettó kibocsátás kora”, COM(2023) 62 final.

³⁵ COM(2023) 161 – Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a nettó zéró technológiai termékek európai gyártási ökoszisztémájának megerősítését célzó intézkedési keret létrehozásáról (a nettó zéró iparról szóló jogszabály).

³⁶ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „REPowerEU terv”, COM(2022) 230 final.

³⁷ Jelentés: [A proximitásalapú és szociális gazdaságra való átállás pályamodellje](#).

³⁸ Összhangban a klímasemlegességre való méltányos átállás biztosításáról szóló, 2022. június 16-i tanácsi ajánlással (HL C 243., 2022.6.27., 35. o.).

³⁹ A Bizottság közleménye – Iránymutatás a tagállamok számára a 2021–2030-as időszakra vonatkozó nemzeti energia- és klímatervek aktualizálásához (HL C 495., 2022.12.29., 24. o.).

⁴⁰ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A tisztább és versenyképesebb Európát szolgáló, körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv, COM(2020) 98 final.

fenntartható termékek környezettudatos tervezésére vonatkozó követelmények megállapítási kereteinek létrehozásáról szóló javaslat⁴¹ által ösztönzött fenntartható termékek fellendítésére irányuló bizottsági törekvéshez, valamint a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervben foglaltaknak megfelelően az áruk javításának és újrahasználatának előmozdításához. A javaslat a **kkv-stratégia**⁴² szempontjából is releváns, amely a szabályozási terhek csökkentése, valamint a piacokhoz és a finanszírozáshoz való hozzáférés javítása révén valamennyi ágazatban támogatja a kis- és középvállalkozásokat.

Végezetül a javaslat hozzájárul az ENSZ 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendje keretében 2015-ben elfogadott **fenntartható fejlődési célok** eléréséhez. A szociális gazdaság valamilyen formában hozzájárul a legtöbb fenntartható fejlődési cél megvalósításához, különösen a szegénység megszüntetéséhez (1. fenntartható fejlődési cél), valamint a tisztességes munka és a gazdasági növekedés biztosításához (8. fenntartható fejlődési cél). A szociális gazdaság nemzetközi politikai lendülete növekszik, miután a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) 2022. június 10-i 110. Nemzetközi Munkaügyi Konferenciáján elfogadták a **tisztességes munkáról, valamint a szociális és szolidáris gazdaságról szóló állásfoglalást**⁴³, szintén 2022. június 10-én az **OECD szociális és szolidáris gazdaságról és szociális innovációról szóló ajánlását**⁴⁴, valamint 2023. április 18-án a **szociális és szolidáris gazdaságnak a fenntartható fejlődés érdekében történő előmozdításáról szóló ENSZ-határozatot**⁴⁵.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

• Jogalap

A javaslat az Európai Unió működéséről szóló szerződés 292. cikkén alapul, összefüggésben az EUMSZ 149. cikkével és 153. cikkének h) és j) pontjával.

• Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)

A javaslat ajánlásokat fogalmaz meg a tagállamok számára olyan stratégiákra és szakpolitikákra vonatkozóan, amelyek elismerik, támogatják és építik a szociális gazdaság által a munkaerőpiacra való belépés és a társadalmi befogadás elősegítése érdekében tett hozzájárulásokat. Ajánlásokat tartalmaz a szociális gazdaság Unió-szerte egyenletes fejlődését támogató intézkedésekre, valamint a foglalkoztatás innovatív megközelítéseinek az ágazattal együttműködésben történő előmozdítására vonatkozóan. Megfelel a szubszidiaritás elvének, mivel olyan kulcsfontosságú elveket határoz meg, amelyek különösen hasznosak azon tagállamok számára, ahol az ágazat kevésbé fejlett, ugyanakkor rugalmasságot biztosít a tagállamok számára az ajánlások végrehajtásában.

A javaslat figyelembe veszi különösen a tagállamokban a szociális gazdaságban meglévő hagyományok, hatókör és a használt kifejezések széles skáláját. Nem befolyásolja jelentős mértékben a tagállamok pénzügyi egyensúlyát vagy azon képességét, hogy ambiciózusabb politikákat tartsanak fenn vagy hajtsanak végre.

⁴¹ A fenntartható termékek környezettudatos tervezésére vonatkozó követelmények megállapítási kereteinek létrehozásáról és a 2009/125/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló rendeletre irányuló javaslat (2022/0095 (COD)).

⁴² A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – *Kkv-stratégia a fenntartható és digitális Európáért*, COM(2020) 103 final.

⁴³ https://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/110/reports/texts-adopted/WCMS_848633/lang--en/index.htm

⁴⁴ <https://www.oecd.org/cfe/leed/social-economy/social-economy-recommendation/>

⁴⁵ <https://unsse.org/wp-content/uploads/2023/04/A-77-L60.pdf>.

- **Arányosság**

A javaslat támogatja és kiegészíti a tagállamok arra irányuló intézkedéseit, hogy a szociális gazdaságot támogató környezet megteremtését elősegítő intézkedések révén javítsák a munkaerőpiacra való belépést és a társadalmi befogadást. Elismeri a nemzeti gyakorlatok és rendszerek széles skáláját, és figyelembe veszi, hogy a különböző nemzeti, regionális vagy helyi viszonyok miatt az ajánlás végrehajtásában eltérések lehetnek. Ennek eredményeként a tagállamok a javaslat végrehajtását rugalmasan egyedi körülményeikhez igazíthatják.

Az arányosság elve központi szerepet játszott a javaslat megfelelő eszközeinek kiválasztásában.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

Az eszköz a tanácsi ajánlásra irányuló javaslat. A meglévő uniós joganyagra és szakpolitikára támaszkodik, és összhangban van a foglalkoztatás- és a szociálpolitika területén az uniós intézkedésekhez rendelkezésre álló eszköztípusokkal. Nem kötelező erejű jogi eszközként az ajánlás azt az előfeltevést tükrözi, hogy a tagállamok jogi hatáskörrel rendelkeznek a szociálpolitika terén. Tükrözi továbbá a szociális gazdaság hagyományainak, hatókörének, kifejezéseinek és fejlettségi szintjeinek sokféleségét az egész EU-ban. Az ajánlás kifejezi a tagállamok elkötelezettségét a szövegben megállapított célok és intézkedések iránt, továbbá erős alapot szolgáltat az európai szintű együttműködéshez ezen a területen.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése/célravezetőségi vizsgálata**

Nem alkalmazható.

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

A Bizottság széles körű konzultációt folytatott a kezdeményezésről a nyilvánosság és az érdekelt felek széles körének bevonásával. A folyamat részét képezte egy „**véleményezési felhívás**”, a **Régiók Európai Bizottsága** előretekintő véleményének közzététele, valamint találkozók a **szociális partnerekkel**, a **civil társadalmi szervezetekkel**, a **Foglalkoztatási Bizottsággal** és a **szociális védelemmel foglalkozó bizottsággal**, valamint a **szociális gazdasággal és szociális vállalkozásokkal foglalkozó szakértői csoporttal**. Az **Európai Parlament szociális gazdasággal foglalkozó közös munkacsoportja** és az **Európai Gazdasági és Szociális Bizottság** (a „Szociális gazdaság” kategórián keresztül) szintén hozzájárult a javaslat várható hatályához.

E konzultációk célja az volt, hogy kiegyensúlyozott áttekintést kapjanak az érdekelt felek valamennyi típusáról – a tagállamokról, a szociális gazdaság szervezeteiről, a finanszírozási közvetítőkről és a tudományos dolgozókról. A konzultációs folyamat olyan információkat szolgáltatott, amelyek beépültek az előkészítő munkába, és további perspektívákat hoztak a javaslatához. A konzultációs folyamat részleteit az e javaslatot kísérő **bizottsági szolgálati munkadokumentum** elemzi.

- **Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása**

Az érdekelt felekkel folytatott konzultációs folyamat során kapott észrevételek mellett a javaslatot a szociális gazdaságra vonatkozó szakpolitikai és jogi keretekről az elmúlt években

gyűjtött széles körű bizonyítékok is alátámasztják. A legfontosabb bizonyítékforrások a következők voltak:

- a [szociális vállalkozások ökoszisztémáinak 2020. évi feltérképezése](#) valamennyi uniós országban, amelyhez a kutatók több mint 750 érdekelt féllel folytattak konzultációt, köztük politikai döntéshozókkal, szociális vállalkozások képviselőivel, szociális vállalkozási hálózatokkal és egyéb támogató szervezetekkel, tudományos dolgozókkal és szakértőkkel valamennyi tagállamból és más országokból,
- a [Better Entrepreneurship Policy eszköz](#), a [szociális vállalkozási politika részletes felülvizsgálatai](#) több tagállamban, valamint az OECD-vel együttműködésben kidolgozott, a [szociális és szolidáris gazdaságra gyakorolt szociális hatások méréséről](#) és a [szociális és szolidáris gazdaság jogi kereteiről](#) szóló nemzetközi útmutatók,
- a szociális és szolidáris gazdaságról és a szociális innovációról szóló, 2022. június 10-én elfogadott OECD-ajánlás, valamint a [szociális és szolidáris gazdaságra gyakorolt társadalmi hatások méréséről szóló szakpolitikai útmutató](#),
- a köz-, szociális és szövetkezeti gazdasággal foglalkozó nemzetközi kutatási és információs központ által az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság megbízásából [az Európai Unióban a szociális gazdaság legújabb fejleményeiről](#) készített 2017 tanulmány,
- 2020. évi [tanulmány a Bizottság 2011. évi szociális vállalkozási kezdeményezésének és az azt követő intézkedéseknek a hatásáról](#), amely több mint 300 interjú alapján, amelyeket az összes uniós tagállam számos érdekelt felével készítettek, valamint
- a [proximitásalapú és szociális gazdaságra való átállás pályamodellje](#), valamint a közös alkotási folyamat során kapott hozzájárulások.

- **Hatásvizsgálat**

A javasolt eszköz – egy tanácsi ajánlás – iránymutatást nyújt arra vonatkozóan, hogy miként lehet kiigazítani a szakpolitikai és jogi kereteket a szociális gazdaság szervezeteinek támogatása érdekében, és rugalmasságot biztosít a tagállamok számára ahhoz, hogy nemzeti gyakorlatukkal összhangban és szociális gazdasági ökoszisztémáik jellegétől függően dolgozzanak ki és hajtsanak végre intézkedéseket. Ezért nincs szükség hatásvizsgálatra.

A javaslat javíthatja a szociális gazdaságot támogató környezetet, különösen azokban a tagállamokban, ahol a szociális gazdaság kevésbé fejlett. Ez segíteni fogja az ágazat egyenletesebb fejlődését az egész EU-ban.

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

Nem alkalmazható.

- **Alapjogok**

Ez az ajánlás tiszteletben tartja az alapjogokat, és szem előtt tartja az Európai Unió Alapjogi Chartája által elismert elveket. A szociális gazdaság prioritásként kezeli a társadalmi és környezeti felelősségvállalást, a részvételt és a demokratikus kormányzást, ami összhangban van a Chartában az egyenlőség és a szolidaritás előmozdítására helyezett hangsúllyal.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javaslatnak nincs pénzügyi hatása az EU költségvetésére.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint az ellenőrzés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

A (23) bekezdés azt ajánlja a tagállamoknak, hogy a javaslat elfogadásától számított 18 hónapon belül fogadják el vagy aktualizálják szociális gazdasági stratégiáikat.

A (24) bekezdés azt ajánlja a tagállamoknak, hogy minden kormányzati szinten vizsgálják felül és javítsák igazgatási és intézményi berendezkedésüket.

A (25) bekezdés azt ajánlja a tagállamoknak, hogy kövessék nyomon és értékeljék a tanácsi ajánlás nemzeti szintű végrehajtását, és vonják be a folyamatba a regionális és helyi hatóságokat és érdekelt feleket. A Bizottság a tagállamokkal a Foglalkoztatási Bizottságon és a szociális védelemmel foglalkozó bizottságon keresztül folytatott rendszeres konzultációk révén nyomon fogja követni a végrehajtást.

A (26) bekezdés értelmében a tagállamoknak legkésőbb négy évvel az ajánlás elfogadását követően, majd öt évvel azt követően hivatalosan be kell számolniuk az ajánlás végrehajtása terén elért eredményeikről.

Az uniós kormányok jelentéstételi terheinek minimalizálása érdekében az első jelentés pontos időzítésének egybe kell esnie a szociális és szolidáris gazdaságról és a szociális innovációról szóló OECD-ajánlásban előirányzott adatszolgáltatási kerettel. Ennek alapján a Bizottság jelentést készít ezen ajánlás végrehajtásáról, és azt megvitatás céljából benyújtja a Foglalkoztatási Bizottságnak és a szociális védelemmel foglalkozó bizottságnak.

- **Magyarázó dokumentumok (irányelvek esetén)**

Nem alkalmazható.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

Az 1–3. pont ismerteti ezen ajánlás célkitűzéseit és hatókörét.

A 4. pont meghatározza a szociális gazdaság és a szociális vállalkozás fogalmát.

Az 5–8. pont azt ajánlja, hogy a tagállamok vezessenek be olyan intézkedéseket, amelyek a szociális gazdaságon keresztül **elősegítik a munkaerőpiacra való belépést és a társadalmi befogadást**. Közelebbről:

Az 5. pont azt ajánlja, hogy a tagállamok vezessenek be olyan **munkaerőpiaci szakpolitikákat**, amelyek támogatják a szociális vállalkozások munkavállalóit és a munkaerőpiacra történő újbóli beilleszkedésüket, támogatják az állami foglalkoztatási szolgálatok, a szociális gazdaság szervezetei és a hagyományos vállalkozások közötti együttműködést annak érdekében, hogy jobban elérjék a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő (NEET-) fiatalokat, előmozdítják a szociális vállalkozást mint az önálló vállalkozás és általában a foglalkoztatás létrehozásának eszközét, lehetővé teszik több fogyatékossgal élő személy számára a munkaerőpiacra való belépést, valamint előmozdítják a szociális párbeszédet és a kollektív tárgyalásokat a méltányos munkafeltételek biztosítása érdekében.

A 6. pont azt ajánlja, hogy a tagállamok ismerjék el és támogassák a szociális gazdaság szervezeteinek a **társadalmi befogadáshoz** való hozzájárulását, és vonják be őket a szociális

és gondozási szolgáltatások, a lakhatás, valamint a gyermekek és fiatalok számára nyújtott oktatás és tevékenységek kialakításába és megvalósításába.

A 7. pont azt ajánlja, hogy a tagállamok támogassák a szociális gazdaság számára nyújtott **képzést és készségfejlesztést** azáltal, hogy a piaci igényekhez kapcsolódó készségekkel kapcsolatos információgyűjtést végeznek, együttműködnek a szociális gazdasággal a munkavállalók képzésének megkönnyítése érdekében azzal a céllal, hogy áthidalják a készséghiányt és megkönnyítsék a munkaerőpiacra való átmenetüket, valamint a szociális gazdasággal foglalkozó nemzeti vagy transznacionális kompetenciaközpontok létrehozása révén, együttműködve a szakképző intézményekkel.

A 8. pont azt ajánlja, hogy a tagállamok erősítsék meg a szociális gazdaság szervezeteinek szerepét a **szociális innováció** támogatásában, valamint a helyi fejlesztés és foglalkoztatás kulcsfontosságú ágazataiban, és építsenek a szociális gazdaságnak a **méltányos kettős átálláshoz** való hozzájárulására, miközben előmozdítják a fenntartható gazdasági és ipari fejlődést és a területi kohéziót.

A 9–21. pont azt ajánlja, hogy a tagállamok az ágazatra vonatkozó átfogó stratégiák kidolgozása és végrehajtása révén hozzanak létre támogató kereteket a szociális gazdaság számára. Közelebbről:

A 13. pont azt ajánlja, hogy a tagállamok javítsák a szociális gazdaság **köz- és magánfinanszírozáshoz való hozzáférését** azáltal, hogy lehetővé teszik a szociális finanszírozási ökoszisztémákat, és felhasználják a rendelkezésre álló forrásokat, például az uniós forrásokat.

A 14–16. pont azt ajánlja, hogy a tagállamok **javítsák a szociális gazdaság szereplőinek piacokhoz való hozzáférését** azáltal, hogy a közbeszerzésre vonatkozó jelenlegi európai jogi keret által kínált lehetőségekkel összhangban előmozdítják a társadalmilag felelős közbeszerzés alkalmazását, valamint támogatják a szociális gazdaság szervezetei és a hagyományos vállalkozások közötti együttműködést.

A 17. pont azt ajánlja, hogy a tagállamok a szociális gazdaság támogatása érdekében a lehető legjobban használják ki az uniós jog szerinti **állami támogatási szabályok** jelenlegi hatályát.

A 18. pont azt ajánlja, hogy a tagállamok biztosítsák, hogy az **adórendszerek** ne akadályozzák a szociális gazdaság fejlődését, mérjék fel, hogy az adórendszerek kellőképpen ösztönzik-e annak fejlődését, és fokozzák a határokon átnyúló jótékonyági tevékenységeket.

A 19. pont azt ajánlja, hogy a tagállamok támogassák az adott projekt vagy szervezet társadalmi hatásának mérésére és értékelésére használt **társadalmi hatásmérési és -menedzsmentfolyamatoknak** a szociális gazdaság szervezetei általi alkalmazását.

A 20–21. pont azt ajánlja, hogy a tagállamok **hívják fel a figyelmet** a szociális gazdaságra és annak hozzájárulásaira, többek között a szociális gazdaság fejlődésének és teljesítményének **kutatás, adatok és statisztikák** révén történő nyomon követése révén.

A 22. pont üdvözli, hogy a Bizottság támogatni kívánja a tanácsi ajánlás végrehajtását, többek között nyomonkövetési intézkedések révén.

A 23–26. pont a végrehajtási, nyomonkövetési és értékelési folyamatra utal.

Javaslat

A TANÁCS AJÁNLÁSA

a szociális gazdaság keretfeltételeinek fejlesztéséről

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére, összefüggésben annak 149. cikkével és 153. cikke h) és j) pontjával,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére⁴⁶,

mivel:

- (1) A 2017. november 17-én közzétett szociális jogok európai pillére⁴⁷ számos elvet határoz meg a méltányos alapon és jól működő munkaerőpiacok és jóléti rendszerek alátámasztására. Ezek közé tartozik a minőségi és befogadó oktatáshoz, képzéshez és egész életen át tartó tanuláshoz való jogra vonatkozó 1. elv, a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó 2. elv, az esélyegyenlőségről szóló 3. elv, a foglalkoztatás aktív támogatására vonatkozó 4. elv, a biztonságos és rugalmas foglalkoztatásra vonatkozó 5. elv, valamint a gyermekek, a fogyatékkal élő személyek és a hajléktalanok szociális védelméről és befogadásáról, valamint az alapvető szolgáltatásokhoz, az egészségügyi ellátáshoz és a tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáférésre vonatkozó 11. és 16–20. elv.
- (2) 2021 júniusában az Európai Tanács a portói nyilatkozattal⁴⁸ összhangban üdvözölte az Unió 2030-ra vonatkozó, a szociális jogok európai pillérének megvalósítására irányuló cselekvési tervben⁴⁹ meghatározott kiemelt céljait. E célkitűzések célja, hogy a foglalkoztatási ráta legalább 78 % legyen, a felnőttek legalább 60 % évente képzésben részesüljön, és legalább 15 millióval csökkenjen a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitettek aránya (beleértve legalább 5 millió gyermeket). A tagállamok ezt követően mindhárom területen nemzeti célokat határoztak meg e közös célok elérésének elősegítése érdekében.
- (3) Annak ellenére, hogy az elmúlt évtizedben előrelépés történt a szegénység és a társadalmi kirekesztés csökkentése terén, 2021-ben 95,4 millió ember továbbra is

⁴⁶ A Régiók Bizottsága véleménye: „A szociális gazdaságot támogató környezet kialakítása helyi és regionális szemszögből” (CDR 5492/2022).

⁴⁷ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Cselekvési terv a szociális jogok európai pillérének megvalósítására”, COM(2021) 102 final.

⁴⁸ <https://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2021/05/08/the-porto-declaration/>

⁴⁹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Cselekvési terv a szociális jogok európai pillérének megvalósítására, COM(2021) 102 final.

kockázatnak volt kitéve. Számos tagállamban nőtt a (gyakorlatilag) aktív kereső nélküli háztartásokban élők elszegényedésének kockázata és súlyosbodott a szegénység mélysége és időtartama. A minőségi és fenntartható foglalkoztatás kulcsfontosságú e probléma enyhítéséhez. A szociális gazdaság működésének, intézkedéseinek és céljainak köszönhetően a szociális gazdaság kulcsszerepet játszik a társadalmi befogadás és a munkaerőpiachoz való egyenlő hozzáférés javításában. Ennek következtében hozzájárul a szociális jogok európai pillérének sikeres végrehajtásához.

- (4) A szociális gazdaság szervezetei minőségi munkahelyeket teremthetnek és tarthatnak fenn; hozzájárulnak a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi és munkaerőpiaci integrációjához, valamint a mindenki számára biztosított esélyegyenlőséghez. Ez összhangban van az inkluzív helyreállítás keretével, amint azt az (EU) 2022/2296 tanácsi határozatban⁵⁰ meghatározott, a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatások is kiemelik. Ösztönözhetik a fenntartható gazdasági és ipari fejlődést, és előmozdíthatják a polgárok aktív társadalmi részvételét. A szociális gazdaság szervezetei Európa jóléti rendszereihez ugyancsak jelentős mértékben hozzájárulnak azáltal, hogy kiegészítik a közszolgáltatásokat, újjáélesztik Európa vidéki és elnéptelenedett területeit, és fontos szerepet játszanak a nemzetközi fejlesztési politikában.
- (5) Az Európai Bizottság 2021. december 9-én elfogadott egy a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési tervet⁵¹. A cselekvési terv hozzájárul az Európai Bizottság „emberközpontú gazdaság” kiépítésére vonatkozó prioritásához, és összhangban áll az európai gazdasági és társadalmi fejlődés alapvető tényezőjének számító szociális gazdaság előmozdításáról szóló 2015. évi tanácsi következtetésekkel⁵². A cselekvési tervben a Bizottság uniós és nemzeti szinten egyaránt végrehajtandó konkrét intézkedéseket terjesztett elő. Az intézkedések célja a szociális innováció fokozása, a szociális gazdaság fejlődésének támogatása, valamint társadalmi és gazdasági átalakító erejének növelése. Az intézkedések arra összpontosítanak, hogy megteremtsék a szociális gazdaság fellendüléséhez szükséges megfelelő feltételeket, lehetőségeket teremtsenek a szociális gazdaság szereplői számára az induláshoz és a növekedéshez, és biztosítsák, hogy a szociális gazdaság és az abban rejlő lehetőségek láthatóbbak legyenek. Az Európai Parlament 2022. július 6-án kiadott állásfoglalásában⁵³ üdvözölte a cselekvési tervet.
- (6) A szociális gazdaság – amelyet néhány tagállamban szolidáris gazdaságnak és/vagy szociális és szolidáris gazdaságnak is neveznek – különböző üzleti és szervezeti modellel rendelkező szervezetek egész sorát foglalja magában, amelyek a nyereséggel szemben a társadalmi és/vagy környezetvédelmi célokat helyezik előtérbe. Ezek a szervezetek különböző jogi formákat ölthetnek, például szövetkezeteket, kölcsönös önszervező társaságokat, egyesületeket és alapítványokat, valamint olyan szociális vállalkozásokat is magukban foglalhatnak, amelyeket egyes tagállamokban különleges

⁵⁰ A Tanács (EU) 2022/2296 határozata (2022. november 21.) a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról (HL L 304., 2022.11.24., 67. o.).

⁵¹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „*Emberközpontú gazdaság kiépítése: a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési terv*”, COM(2021) 778 final.

⁵² A Tanács következtetései az európai gazdasági és társadalmi fejlődés alapvető tényezőjének számító szociális gazdaság előmozdításáról (15071/15).

⁵³ Az Európai Parlament állásfoglalása (2022. július 6.) a szociális gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési tervről (2021/2179(INI)).

jogi formaként ismernek el. Közös alapelvük, hogy nyereségük nagy részét társadalmi és/vagy környezetvédelmi céljaik megvalósítására, valamint demokratikus és/vagy részvételen alapuló kormányzásra forgatják vissza. A szociális gazdaság szervezetei által alkalmazott konkrét irányítási és vezetési forma jellegüktől, méretüktől és működési környezetüktől függően változik. A demokratikus vagy részvételen alapuló kormányzás elve tehát különböző formákat ölt, a tagoknak az irányítási folyamatokba való közvetlen bevonásától kezdve egészen a tagok vagy partnerek különálló irányítási és vezetési funkciókba való reprezentatív bevonásáig. Például a szövetkezetekben, a kölcsönös önszegélyező társaságokban és az egyesületekben ez az elv gyakran az „egy személy, egy szavazat” formáját ölti. A szociális gazdaság szervezeteinek döntéshozatali folyamatait ellenőrzési rendszerek és a szervezetben részt vevő különböző szereplők – többek között a vezetők, a partnerek, az alkalmazottak és a kedvezményezettek – közötti kapcsolatok jellemzik. E különböző szereplők összefogásával a szociális gazdasági szervezetek a részvétel, az elszámoltathatóság és az átláthatóság kultúrájára összpontosító és közös cél elérésére irányuló, több érdekelt fél együttműködésével tett erőfeszítéseket mozdítanak elő.

- (7) A szociális gazdaság szervezetei gyakran arra törekednek, hogy olyan gazdasági lehetőségeket teremtsenek, amelyek előmozdítják a társadalmi befogadást és a hátrányos helyzetű csoportok – köztük a fogyatékkal élők és a mentális egészségi problémákkal küzdő személyek – munkaerőpiaci integrációját. A munkaerőpiaci integrációval foglalkozó szociális vállalkozások olyan szociális vállalkozások, amelyek arra összpontosítanak, hogy segítsék ezeket a csoportokat a társadalomba és a munkába való beilleszkedésben azáltal, hogy inkluzív és rugalmas munkakörülményeket biztosító munkahelyeket teremtenek a készségek különböző szintjein. Például a migráns munkavállalóknak nyújtott nyelvi támogatás, valamint a fogyatékkal élő személyek számára kialakított feladatok és munkakörnyezet lehetővé teheti számukra a szegénységből és a társadalmi kirekesztettségéből való kilábalást. Ezek a munkalehetőségek ugródeszkaként szolgálhatnak a munkaerőpiac más ágazatai felé, segítve a tartósan munkanélküliek és más, a munkaerőpiacra való belépés során nehézségekkel küzdő személyek foglalkoztatását gátló akadályok leküzdését.
- (8) Az új szociális vállalkozások a munkahelyteremtés és a pozitív társadalmi változások hatékony eszközei lehetnek. A szociális gazdaság lehetőséget biztosíthat egyes alulreprezentált csoportoknak, például a nőknek és a fiataloknak arra, hogy belépjenek a munkaerőpiacra vagy szociális vállalkozásokat hozzanak létre. A Global Entrepreneurship Monitor szerint a világ szociális vállalkozóinak nagyjából 55 %-a férfi és 45 %-a nő, míg az önálló vállalkozások esetében a férfiak száma kétszerese a nőkének. A fiatalok szociális vállalkozáshoz való hozzáállásáról szóló közelmúltbeli Eurobarométer felmérés szerint a fiatalok nagyra értékelik a szociális és környezetvédelmi célok, valamint a részvételen alapuló vezetés fontosságát. A tagállamok meg kellene vizsgálniuk a potenciális vállalkozókat visszatartó tényezők minimalizálásának módjait, például annak biztosítását, hogy továbbra is hozzáférjenek a megfelelő szociális biztonsági védelemhez. Egyes tagállamok csökkentették a társadalombiztosítási járulékokat, ami arra ösztönzi a szociális gazdaság szervezeteit, hogy munkaerőt vegyenek fel. A kis- és családi vállalkozások fennmaradásának biztosításához, valamint a munkahelyek – például szerkezetátalakítások esetén történő – megszűnésének megakadályozásához a vállalkozásoknak a munkavállalói szövetkezetek számára történő átadását támogató keret biztosítása is hozzájárulhat.

- (9) A szociális gazdaság szervezetei a fiatalok, különösen a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok befogadását is támogatják. Ezek a szervezetek a színvonalas és eredményes tanulószereződéses gyakorlati képzés európai keretrendszeréről szóló, 2018. március 15-i tanácsi ajánlásban⁵⁴ említett képzési és készségfejlesztési programokat és tanulószereződéses gyakorlati képzéseket, valamint foglalkoztatási lehetőségeket biztosítanak. Ezáltal hozzájárulnak az „Út a munka világába – Az ifjúsági garancia megerősítése” című, 2020. október 30-i tanácsi ajánlásban⁵⁵ és az egész életen át tartó tanulást és a foglalkoztathatóságot célzó mikrotanúsítványokra vonatkozó európai megközelítésről szóló, 2022. június 16-i tanácsi ajánlásban⁵⁶ említett ifjúsági garancia által meghatározott célokhoz. Az uniós finanszírozás, például az (EU) 2021/1057 rendelettel⁵⁷ létrehozott Európai Szociális Alap Plusz program támogathatja a szociális gazdaság szervezeteit ebben a szerepben. E célból a tagállamokban sikeres együttműködési kezdeményezésekre került sor az állami foglalkoztatási szolgálatok és a szociális gazdaság szervezetei között⁵⁸. E kezdeményezések keretében a szociális gazdaság szervezetei fontos szerepet játszanak a segítségre szoruló személyek azonosításában, valamint testre szabott tervek kidolgozásában, amelyek segítik őket a társadalmi és foglalkozási beilleszkedésben, beleértve a képzési és munkalehetőségeket is.
- (10) A szociális gazdaság szervezetei előmozdíthatják a méltányos munkafeltételeket azáltal, hogy bevonják a munkavállalókat az irányításukba és a döntéshozatalba. A szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalások előmozdítása a szociális gazdaságban javíthatja a munkavállalók munkakörülményeit. A tagállamok támogathatják a szociális gazdaság ezen aspektusát és építhetnek arra, továbbá felhasználhatják annak know-how-ját azáltal, hogy bevonják a szociális gazdaság szereplőit az aktív munkaerőpiaci szakpolitikák kialakításába és végrehajtásába⁵⁹.
- (11) A szociális gazdaság azáltal járul hozzá az egyenlőségközpontú Unióhoz, hogy szociális és gondozási szolgáltatások (többek között gyermekgondozás, egészségügyi ellátás és tartós ápolás-gondozás), szociális lakhatás, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek és fiatalok támogatása révén előmozdítja a hátrányos helyzetű és alulreprezentált csoportok társadalmi befogadását. Segítenek csökkenteni az egyenlőtlenségeket, például a nemek közötti foglalkoztatási különbséget, egyrészt azáltal, hogy nagy arányban, közvetlenül foglalkoztatják a nőket, másrészt azáltal, hogy olyan gondozási szolgáltatásokat nyújtanak, amelyek lehetővé teszik a gondozók

⁵⁴ A Tanács ajánlása (2018. március 15.) a színvonalas és eredményes tanulószereződéses gyakorlati képzés európai keretrendszeréről (HL C 153., 2018.5.2., 1. o.).

⁵⁵ A Tanács ajánlása (2020. október 30.) az „Út a munka világába – Az ifjúsági garancia megerősítése” témájában és az ifjúsági garancia létrehozásáról szóló, 2013. április 22-i tanácsi ajánlás felváltásáról (HL C 372., 2020.11.4., 1. o.).

⁵⁶ A Tanács ajánlása (2022. június 16.) az egész életen át tartó tanulást és a foglalkoztathatóságot célzó mikrotanúsítványokra vonatkozó európai megközelítésről (HL C 243., 2022.6.27., 10. o.).

⁵⁷ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1057 rendelete (2021. június 24.) az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) létrehozásáról és az 1296/2013/EU rendelet hatályaon kívül helyezéséről (HL L 231., 2021.6.30., 21. o.).

⁵⁸ Ennek egyik példája a „*collectief maatwerk*” számára nyújtott belga támogatás, amely magában foglalja a munkaerőpiaci integrációval foglalkozó szociális vállalkozások pénzügyi támogatását is.

⁵⁹ Ennek egyik példája a *Territoires Zéro Chômeurs de Longue Durée* nevű francia kezdeményezés, amelynek célja a tartós munkanélküliség elleni küzdelem azáltal, hogy nonprofit szervezeteket hoz létre a magas tartós munkanélküliségi rátával rendelkező területeken, amelyek helyi lakosokat alkalmaznak határozatlan idejű szerződéssel a közösség számára hasznos tevékenységek – például újrahasznosítás, gyermekgondozás és közösségi kertészet – elvégzése céljából. Hasonló kezdeményezéseket vezettek be a hollandiai Groningenben és az ausztriai Marienthalban.

– akiknek többsége nő – számára a munkaerőpiacra való belépést. A szociális gazdaság a közsféra fontos partnereként értékes hozzájárulást nyújthat a bentlakásos, otthoni és intézményen kívüli gondozási szolgáltatások megtervezéséhez és nyújtásához. Partnerségi kezdeményezések révén a hatóságok és a szociális gazdasági szervezetek magas színvonalú, hozzáférhető és megfizethető gondozási szolgáltatásokat nyújthatnak.

- (12) A szakképzési rendszerek kulcsfontosságú szerepet játszanak abban, hogy az embereket felvértezzék a munkahelyükhöz, a személyes fejlődéshez és az állampolgársághoz szükséges készségekkel. Elősegítik továbbá a képzett munkaerő biztosítását, amely hozzájárulhat a méltányos zöld és digitális kettős átálláshoz. A szociális gazdaság szervezetei munkalehetőségeket, munkahelyi képzést és az egyének és a helyi gazdaság igényeihez igazított munkaalapú tanulási programokat biztosítanak. Hozzájárulhatnak az egyéni tanulási számlákról szóló, 2022. június 16-i tanácsi ajánlásban⁶⁰ említett egyéni tanulási számlák bevezetéséhez. Ezért hozzájárulhatnak ahhoz, hogy képzett és alkalmazkodóképes munkaerő álljon rendelkezésre, amely képes reagálni a munkaerőpiaci változásokra, potenciálisan megkönnyítve a munkahelyváltást és enyhítve a munkaerőhiányt, hozzájárulva ezzel az általános gazdasági növekedéshez. A tagállamok kiaknázzhatják ezt a potenciált a készségekkel kapcsolatos információgyűjtés, a képzés megkönnyítése és az oktatási tantervek kidolgozása során.
- (13) A kettős átállás és a demográfiai változások jelentette kihívásokat regionális és helyi szinten kell kezelni a gazdasági, társadalmi és területi kohézió megvalósítása érdekében. A szociális gazdaság szervezetei általában alulról építkező módon, a közösségekhez, a polgárokhoz és az előttük álló problémákhoz közel működnek, gyakran szociális innovátorként tevékenykednek, és olyan megoldásokat találnak, amelyek kiterjeszthetők és/vagy megismételhetők, és hozzájárulnak a rendszerszintű társadalmi változásokhoz. A szociális gazdaság például továbbképzési lehetőségeket kínálhat a jelentős változásokon áteső ágazatok alacsony iskolai végzettségű munkavállalói számára, és megfizethető alapvető javakat biztosíthat az alacsony jövedelmű csoportok számára. A kevesebb foglalkoztatási és oktatási kínálattal rendelkező távoli és vidéki területeken a szociális gazdaság szervezetei biztosíthatják az olyannyira szükséges lehetőségeket, ami vonzóbbá teszi ezeket a régiókat. Az EU szociális gazdasági ökoszisztémáinak fejlesztése ezért hozzájárul az idősödés, az elnéptelenedés és más demográfiai tendenciák következményeinek enyhítéséhez, valamint a helyi gazdasági és ipari fejlődés előmozdításához, különösen a vidéki és távoli területeken, valamint az EU legkülső régióiban, például a mezőgazdaságban, az ökológiai élelmiszer-termelésben és a kék gazdaságban.
- (14) A közösségvezérelt helyi fejlesztés és a szociális innováció számára kedvező ökoszisztémák előmozdítása megerősíti a szociális gazdaságot, és az európai zöld megállapodással⁶¹ és a zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari tervvel⁶² összhangban elősegíti a klímasemleges gazdaságra való átállást. Tekintettel arra, hogy a szociális

⁶⁰ A Tanács ajánlása (2022. június 16.) az egyéni tanulási számlákról, 2022/C 243/03 (HL C 243., 2022.6.27., 26. o.).

⁶¹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „Az európai zöld megállapodás”, COM(2019) 640 final.

⁶² A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – „A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv: a nulla nettó kibocsátás kora”, COM(2023) 62 final.

gazdaság fontos szerepet játszik a körforgásos gazdaság fejlődésében, az újrahasználatra, a javításra és az újrafeldolgozásra vonatkozó horizontális és koherens iparpolitikai intézkedések kidolgozása előmozdíthatja a másodlagos nyersanyagok működő piacát, optimalizálhatja a szociális gazdaság hozzájárulását a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervben⁶³ meghatározott célkitűzésekhez, és fokozhatja Európa nulla nettó iparának versenyképességét. A digitális területen működő szociális gazdasági szervezetek bizonyították, hogy a polgárok és a vállalkozások képessé tehetők arra, hogy részt vegyenek az inkluzív és emberközpontú digitális átállásban, és aktív szerepet játszanak az (EU) 2022/2481 határozattal⁶⁴ létrehozott Digitális évtized 2030 szakpolitikai program és a digitális évtizedben érvényre juttatandó digitális jogokról és elvekről szóló európai nyilatkozat⁶⁵ célkitűzéseinek és céljainak elérésében. A zöld és digitális társadalomra való kettős átállás rezilienciájának fokozása érdekében a Bizottság 2021 májusában aktualizálta uniós iparstratégiáját. A stratégia meghatározza a 14 ipari ökoszisztéma, köztük a „proximitásalapú és szociális gazdaság” ökoszisztémája előtt álló kihívásokat.

- (15) Ahhoz, hogy a szociális gazdaság kiaknázhassa a munkaerőpiachoz való hozzáférés, a társadalmi befogadás, a készségfejlesztés, a területi kohézió és a fenntartható gazdasági fejlődés támogatása terén benne rejlő lehetőségeket, támogató keretre van szükség. Mivel a szociális gazdaságot horizontális és ágazati politikák és rendelkezések befolyásolják, a támogató keretnek figyelembe kell vennie a szociális gazdaság sajátosságait és azokat a további akadályokat, amelyekkel a szociális gazdaság szereplői a fejlődésük során szembesülnek, és amelyek korlátozzák mozgásterüket arra, hogy a hagyományos vállalkozások mellett működjenek. A szociális gazdaság szervezetei nem arra törekednek, hogy maximalizálják a hatékonyságnövelést és a nyereséget, hanem hogy pozitív társadalmi hatásokat érjenek el. Olyan támogató intézkedésekre és kedvező pénzügyi, igazgatási és jogi környezetre van szükségük, amelyek figyelembe veszik üzleti modelljeik sajátosságait az irányítás, a nyereségelosztás, a munkafeltételek és a hatás tekintetében. Ezek az intézkedések lehetővé teszik számukra például, hogy kevésbé termelékeny munkavállalókat alkalmazzanak, vagy elérhető áron nyújtsanak szociális szolgáltatásokat. A támogató keretek meghatározásához átfogó stratégiákra van szükség. Ez magában foglalhatja szabályozási intézkedések elfogadását, illetve szakpolitikák és kezdeményezések végrehajtását vagy kiigazítását a szociális gazdaság szociális és környezetvédelmi célokhoz való hozzájárulásának támogatása, valamint gazdasági és ipari értékének növelése érdekében. Ezeknek a stratégiáknak nyomon kell követniük az előrehaladást és mérniük kell a kezdeményezések hatékonyságát, szükség esetén kiigazításokat és javításokat kell végrehajtaniuk, és végső soron hatékonyabb és hatásosabb eredményeket kell elérniük az ágazatban. Előfordulhat, hogy a stratégiákat az egyes tagállamok intézményi felépítésétől és körülményeitől függően különböző (nemzeti, regionális és helyi) kormányzati szinteken kell elfogadni. A régiók és más szubnacionális szintek olyan szociális gazdasági stratégiákat fogadhatnak el,

⁶³ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A tisztább és versenyképesebb Európát szolgáló, körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv, COM(2020) 98 final.

⁶⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2481 határozata (2022. december 14.) a Digitális évtized 2030 szakpolitikai program létrehozásáról (HL L 323., 2022.12.19., 4. o.).

⁶⁵ A digitális évtizedben érvényre juttatandó digitális jogokról és elvekről szóló európai nyilatkozat, COM(2022) 28 final.

amelyek egyértelműen kapcsolódnak a regionális fejlesztési célokhoz és prioritásokhoz, maximalizálva a kölcsönös előnyöket.

- (16) A szociális gazdasági stratégiák sikeres kidolgozása és végrehajtása érdekében elengedhetetlen a szociális gazdaság érdekelt feleinek bevonása. Több tagállam már létrehozott magas szintű csoportokat, amelyek elősegítik a hatóságok és a szociális gazdaság szervezetei közötti párbeszédet⁶⁶. A szociális gazdaság reprezentatív hálózatai a kollektív fellépés platformjai is lehetnek, megkönnyíthetik az együttműködést és az információmegosztást, valamint lehetőségeket teremthetnek a kapacitásépítésre és a társaktól való tanulásra.
- (17) Az állami pénzügyi támogatás fontos szerepet játszik a szociális gazdaság szereplőinek elindulásában és fejlődésében. A szociális gazdaság szervezetei általában nagyobb nehézségekkel szembesülnek a pénzügyi forrásokhoz való hozzáférés terén, mint más vállalkozások. Némi javulás ellenére például a szociális vállalkozások finanszírozási piacainak elemzése rámutatott arra, hogy az európai szociális vállalkozásoknak nyújtott visszafizetendő finanszírozás iránti kereslet és kínálat között továbbra is eltérés van, mind a hitelhez, mind a saját tőkéhez való hozzáférés tekintetében. Mivel a szociális gazdaság szervezeteinek célja, hogy pozitív társadalmi és/vagy környezeti hatásokat idézzenek elő, és a nyereséget csak korlátozott mértékben oszthatják szét finanszírozóik és tulajdonosaik között, általában nem alkalmasak a jelentős pénzügyi hozamot kereső befektetők számára. Az e probléma kezelésére rendelkezésre álló támogatási intézkedések általában hiányosak, hatékonyságuk pedig jelentősen eltér egymástól. Az intézkedések a támogatásoktól a tanácsadási és kapacitásépítési szolgáltatásokig terjednek, és gyakran inkubátorok biztosítják őket. Ezért még mindig bőven van mit javítani a szociális gazdaság szervezete életciklusának különböző szakaszaiban nyújtott testreszabott finanszírozás terén, és hasznos lehet a magánfinanszírozás és más kiegészítő intézkedések mozgósításának további támogatása a szociális gazdasági szervezetek finanszírozáshoz való hozzáféréseinek javítása érdekében. Az egyik ilyen megközelítés az egyéni megtakarítók vagy a munkáltató által finanszírozott nyugdíj- vagy megtakarítási tervekben részt vevő munkavállalók számára biztosítja annak lehetőségét, hogy olyan megtakarítási tervet válasszanak, amely megtakarításaik egy részét szociális vállalkozásba fekteti be⁶⁷.
- (18) Az Unió számos finanszírozási lehetőséget biztosít a szociális gazdaság támogatására. Az Európai Szociális Alap Plusz, az (EU) 2021/1058 rendelettel⁶⁸ létrehozott Európai Regionális Fejlesztési Alap, az (EU) 2021/1056 rendelettel⁶⁹ létrehozott Igazságos Átmenet Alap, az 1305/2013/EU rendelettel⁷⁰ létrehozott Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap, az (EU) 2021/690 rendelettel⁷¹ létrehozott egységes piac

⁶⁶ Ilyen például a szociális és szolidáris gazdasággal foglalkozó francia főtanács, a szociális gazdaság fejlesztésével foglalkozó spanyol tanács és a szociális gazdaságért felelős portugál nemzeti tanács.

⁶⁷ Például: „Les Fonds Communs de Placement d’Entreprise solidaires” Franciaországban.

⁶⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1058 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a Kohéziós Alapról (HL L 231., 2021.6.30., 60. o.).

⁶⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1056 rendelete (2021. június 24.) az Igazságos Átmenet Alap létrehozásáról (HL L 231., 2021.6.30., 1. o.).

⁷⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 1305/2013/EU rendelete (2013. december 17.) az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 487. o.).

⁷¹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/690 rendelete (2021. április 28.) a belső piacra, a vállalkozások – köztük a kis- és középvállalkozások – versenyképességére, a növények, állatok,

program, az (EU) 2021/523 rendelettel⁷² létrehozott InvestEU program és adott esetben az (EU) 2021/241 rendelettel⁷³ létrehozott Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz egyaránt nyújt finanszírozást. Az Unió a „fi-compass” platformon keresztül tanácsadási támogatást is nyújt a kohéziós politikai alapok pénzügyi eszközeinek megtervezéséhez. A tagállamok – beleértve a regionális és helyi hatóságokat is – jobban kihasználhatnák ezeket a lehetőségeket azáltal, hogy a szociális gazdaságra vonatkozó egyedi intézkedéseket fogadnak el. A technikai támogatás⁷⁴ egy másik olyan uniós eszköz, amely javítja a tagállamok azon képességét, hogy a szociális gazdaság megerősítésére irányuló szakpolitikákat dolgozzanak ki és hajtsanak végre.

- (19) Az áruk és szolgáltatások biztosítása, valamint a hatóságokkal és a hagyományos vállalkozásokkal való együttműködés döntő fontosságú a szociális gazdaság fejlődése, a bevételtermelés és a szociális gazdaság szereplőinek pénzügyileg önellátóvá válása szempontjából. Az uniós közbeszerzési szabályok által biztosított rugalmasságnak köszönhetően az ajánlatkérő szervek a közbeszerzést stratégiaibb módon is alkalmazhatják azáltal, hogy innovatív, zöld és szociális kritériumokat határoznak meg, végső soron hozzájárulva a fenntarthatóbb, inkluzívabb és versenyképesebb gazdasághoz. A legtöbb pályázatot azonban továbbra is kizárólag az ár alapján ítélik oda. Mivel a szociális gazdaság szervezetei társadalmi és kollektív előnyöket kívánnak nyújtani, nem pedig a legalacsonyabb áron nyújtani szolgáltatásokat, nehezen tudnak versenyezni a rendes közbeszerzési eljárásokban, annak ellenére, hogy szélesebb hozzáadott értéket biztosíthatnak a közbeszerzési folyamathoz. A szociális gazdasági szervezetek üzleti kapacitásának növelésére is van lehetőség, többek között a hagyományos üzleti értékláncokba való szisztematikusabb integráció és a velük való partnerség révén, hogy közösen pályázzanak a közbeszerzésre és új piaci lehetőségeket teremtsenek.
- (20) A hatóságok gyakran nem használják ki a lehető legjobban az állami támogatási szabályok jelenlegi hatályát a szociális gazdaság támogatása érdekében ott, ahol a piac önmagában nem képes kielégítő munkaerőpiaci hozzáférést és társadalmi befogadást elérni, az általános *de minimis* küszöbérték alatti intézkedésekre korlátozva magukat, és nem élnek a 651/2014/EU bizottsági rendelet⁷⁵ (az általános csoportmentességi rendelet) szerinti intézkedések – például regionális támogatás, kockázatfinanszírozási támogatás vagy a hátrányos helyzetű munkavállalók felvételéhez nyújtott támogatás – megállapításának lehetőségével. Ami a csekély összegű támogatásokat illeti, azok jelenleg három évre 200 000 EUR-ra korlátozódnak, azonban a jelenlegi szabályok 2023. december 31-én hatályukat veszítik, és jelenleg felülvizsgálat alatt állnak. Az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó uniós szabályok szintén lehetővé teszik az állami támogatások engedélyezését, de a hatóságok gyakran nem használják ki teljes mértékben ezeket a lehetőségeket, különösen a kiszolgáltatott

élelmiszerek és takarmányok területére, valamint az európai statisztikákra vonatkozó program (Egységes piac program) létrehozásáról, továbbá a 99/2013/EU, az 1287/2013/EU, a 254/2014/EU és a 652/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 153., 2021.5.3., 1. o.).

⁷² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/523 rendelete (2021. március 24.) az InvestEU program létrehozásáról és az (EU) 2015/1017 rendelet módosításáról (HL L 107., 2021.3.26., 30. o.).

⁷³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

⁷⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/240 rendelete (2021. február 10.) a Technikai Támogatási Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 1. o.).

⁷⁵ A Bizottság 651/2014/EU rendelete (2014. június 17.) a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról (HL L 187., 2014.6.26., 1. o.).

helyzetben lévő személyek munkaerőpiaci integrációja terén nyújtott szociális szolgáltatások esetében.

- (21) Az adópolitika ugyancsak jelentős szerepet játszhat a szociális gazdaság előmozdításában és annak biztosításában, hogy a szociális gazdaság szervezetei megengedhessék maguknak, hogy a hagyományos vállalkozások mellett működjenek, méltányosabb üzleti környezetet teremtve, hozzájárulva eközben a társadalmi befogadáshoz és a foglalkoztatáshoz való jobb hozzáféréshez. Néhány tagállam olyan következetes adózási keretet hozott létre, amely ösztönzi az ágazat fejlődését, beleértve a szociális gazdaság igényeihez igazított adókedvezményeket is, elismerve ugyanakkor a szociális gazdaság sokféleségét és megelőzve a szétaprózódást. A szociális gazdaság közhasznú szervezetei számára nyújtott adományokra vonatkozó, jól megtervezett adóösztönzők bevezetése ösztönözheti finanszírozásukat, akár uniós határokon átnyúlóan is, a Szerződés megkülönböztetésmentességi elvével összhangban. Több tagállamban továbbra is adminisztratív akadályok állnak fenn a tagállamok határain átnyúló közhasznú adományok, valamint a közhasznú státusz megszerzéséhez szükséges dokumentumok átláthatóságának hiánya tekintetében. A más tagállamban letelepedett kedvezményezett szervezet szabványosított formanyomtatványainak kibocsátása csökkentheti az adminisztratív akadályokat. Első lépésként a tagállamok elkészíthetnék a nemzeti formanyomtatványoknak a többi tagállam által használt nyelvekre történő fordítását. Második lépésként a tagállamok megvizsgálhatnák a határokon átnyúló adományokra vonatkozó közvetlen adók egységes formanyomtatványainak kidolgozását.
- (22) A társadalmi hatások mérésének és kezelésének folyamatai különösen fontosak a szociális gazdaság szervezetei számára, mivel lehetővé teszik számukra, hogy megértsék és kommunikálják hatásukat, és hozzáférjenek a hatásorientált finanszírozáshoz. A társadalmi hatások mérése magában foglalja egy adott beavatkozás vagy kezdeményezés társadalmi hatásának mérésére szolgáló mérőszámok és eszközök használatát. A társadalmi hatásmenedzsment magában foglalja azon rendszerek, folyamatok és képességek kiépítését, amelyekre egy szervezetnek szüksége van ahhoz, hogy proaktívan kezelje és növelje hatását. A rendelkezésre álló keretek és eszközök széles köre azonban kihívást jelenthet, különösen a kevesebb forrással rendelkező szervezetek számára. Az állami beruházások társadalmi eredményeinek nyomon követése lehetővé teszi a nyilvános ellenőrzést, alátámaszthatja az adófizetők pénzének a szociális gazdaság szervezeteinek vagy tevékenységeinek támogatására való felhasználását, és segíthet megelőzni az „impact washing” jelenségét (a hatás túlértékelését vagy hamisan annak állítását, hogy hatást értünk el). E tekintetben hasznosak lehetnek a társadalmi hatások mérésére és kezelésére irányuló, jól átgondolt, arányos és az egyes szervezetek igényeihez igazított megközelítések. Ezeknek szabványos módszereken és mutatókon, valamint olyan tényezőkön kell alapulniuk, mint a méret, a fejlettségi szint és a szervezetek sokfélesége.
- (23) Az elmúlt évtizedben javult a szociális gazdaság láthatósága és elismertsége nemzeti és regionális szinten az Unióban. Az ágazatban rejlő lehetőségek azonban számos uniós országban kiaknázatlanok. Az országok közötti koordináció és információcsere hiánya állandósítja a szociális gazdaság fejlődésében mutatkozó különbségeket, ezért egyértelmű lehetőség áll rendelkezésre a tagállamok számára, hogy tanulással és a bevált gyakorlatok megosztásával előnyre tegyenek szert. A közvélemény ugyancsak korlátozottan ismeri a szociális gazdaságot és annak pozitív hozzájárulását. Ez akadályozhatja a szociális gazdaságot támogató szakpolitikák és piaci lehetőségek

kialakítását. A szabályozás, miközben biztosítja, hogy az új jogszabályok megfeleljenek a szociális gazdaság szervezeti igényeinek, növelheti a tudatosságot és nagyobb legitimitást biztosíthat számukra, megkönnyítve a finanszírozáshoz és a piacokhoz való hozzáférést. A nemzeti hatóságok és érdekelt felek számos kezdeményezést indítottak a szociális gazdaság láthatóságának és megértésének javítása érdekében, beleértve a szociális gazdaság konkrét jogi formáit, címkeit és jogállását⁷⁶, illetve a nagyszabású kommunikációs kampányokat. A további sikeres reformok közé tartozik a szociális gazdasággal foglalkozó külön miniszteri egységek létrehozása, valamint az érdekelt felek és a hatóságok közötti fokozott párbeszéd. A szociális gazdaság láthatóságának növelése elengedhetetlen a társadalomra gyakorolt pozitív hatásának teljes körű elismeréséhez, amint azt a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési terv is hangsúlyozza a szociális gazdaság portáljának elindításával.

- (24) A pontos adatok és statisztikák kulcsfontosságúak a szociális gazdaság üzleti modelljeinek jobb megértéséhez és a tényeken alapuló szakpolitikai döntések meghozatalához. Hiányoznak azonban a szociális gazdaságra vonatkozó megbízható adatok, beleértve annak gazdasági hozzáadott értékére és teljesítményére vonatkozó adatokat is. A meglévő adatok gyakran hiányosak és nehezen összehasonlíthatók. Így például csak néhány tagállam bővítette ki nemzeti számviteli rendszerét a szociális gazdaságra vonatkozó kiegészítő adatok (például „szatellit számlák”) gyűjtése érdekében, az uniós költségvetésből rendelkezésre álló pénzügyi támogatás ellenére. A szociális gazdaság általában nem szerepel a vállalkozások szerkezeti statisztikáiban, például ha a statisztikák nyereségorientált vállalkozások által előállított gazdasági adatokra épülnek, és a szociális gazdaság hagyományos egységei csak a maradék kategóriákba tartoznak. A szociális gazdaság méretére, munkaerejére, fejlődésére és kihívásaira vonatkozó alapvető statisztikák rendelkezésre bocsátásával a bevezetett stratégiák és intézkedések hatékonyabbak lennének, és az ágazat különböző helyzeteihez igazodnának,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

CÉL

1. A szociális jogok európai pillérének elveivel összhangban ezen ajánlás célja, hogy elősegítse a munkaerőpiacra való belépést és a társadalmi befogadást azáltal, hogy iránymutatást nyújt a tagállamoknak a szociális gazdaságot támogató szakpolitikai és szabályozási keretek és/vagy a szociális gazdaság fejlődését elősegítő intézkedések előmozdításához.

E célkitűzések elérése érdekében ajánlott, hogy a tagállamok működjenek együtt az érdekelt felekkel a szociális gazdaság hozzájárulásainak elismerése, támogatása és továbbvitele érdekében.

2. Ezen ajánlás célja, hogy támogassa a szociális jogok európai pillérének megvalósítására irányuló cselekvési terv végrehajtását, és segítse a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó három kiemelt uniós cél 2030-ig történő elérését.

⁷⁶ A jogállások/képesítések, amelyeket néha címkéknek is neveznek, különböznek a jogi formáktól, mivel többféle jogi formák, többek között profitorientált és nonprofit szervezetek is alkalmazhatják őket.

3. A szociális gazdaság előmozdításával ez az ajánlás arra is törekszik, hogy ösztönözze a méltányos és fenntartható gazdasági és ipari fejlődést, és hozzájáruljon a tagállamok területi kohéziójához.

FOGALOMMEGHATÁROZÁS

4. Ezen ajánlás alkalmazásában:

- a) „szociális gazdaság”: a hatóságoktól független magánjogi szervezetek, amelyek a tagjaik vagy a társadalom számára árukat és szolgáltatásokat nyújtanak, ideértve a szövetkezeteket, a kölcsönös önszervező társaságokat, az egyesületeket (beleértve a jótékonyági szervezeteket is), az alapítványokat és a szociális vállalkozásokat, amelyek a következő fő elvekkel és jellemzőkkel összhangban működnek:
- az emberek, valamint a társadalmi és/vagy környezetvédelmi cél elsőbbsége a nyereséggel szemben;
 - a nyereség és a többlet nagy részének újbóli befektetése a tagok/felhasználók („kollektív érdek”) és/vagy a társadalom egésze („általános érdek”) érdekében végzett tevékenységek céljából; valamint
 - demokratikus és/vagy részvételen alapuló irányítás;
- b) „szociális vállalkozás”: olyan szervezet, amely vállalkozói módon, a szociális gazdaság elveivel és jellemzőivel összhangban árukat és szolgáltatásokat nyújt a piac számára, és amely kereskedelmi tevékenysége indokaként szociális és/vagy környezetvédelmi célokat követ.

A MUNKAERŐPIACHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS ÉS A TÁRSADALMI BEFOGADÁS ELŐSEGÍTÉSE A SZOCIÁLIS GAZDASÁGON KERESZTÜL

Hozzáférés a munkaerőpiachoz

5. A tagállamoknak ajánlott, hogy ismerjék el és támogassák a szociális gazdaság sajátos hozzáadott értékét azáltal, hogy megkönnyítik a munkaerőpiacra való belépést és előmozdítják a minőségi munkahelyeket mindenki számára, miközben javítják a méltányos munkafeltételeket is. Ezt az inkluzív növekedés keretében kell megvalósítani, amint azt a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatások is kiemelik, különösen az alábbiak révén:
- a) olyan partnerségi kezdeményezések létrehozása vagy ösztönzése, amelyek bevonják a szociális gazdaság szereplőit az aktív munkaerőpiaci szakpolitikák kialakításába és végrehajtásába;
- b) annak biztosítása, hogy a hatóságok megfelelő támogatást nyújtsanak a szociális gazdaság szervezetei számára a nők, a hátrányos helyzetű és alulreprezentált csoportok (például a tartósan munkanélküliek, a mentális vagy fizikai betegségben szenvedők, az inaktívak, az alacsony képzettségűek, a fogyatékossgal élők, a migráns, a faji vagy etnikai kisebbséghez tartozó személyek (köztük a romák), a fiatalok és az idősebbek) munkaerőpiaci integrációjának az alábbiak révén történő javítása érdekében:
- i. az ilyen csoportoknak munkát és testre szabott támogatást nyújtó, a munkaerőpiaci integrációval foglalkozó szociális vállalkozások;

- ii. e csoportok foglalkoztatásra a szociális vállalkozásoknál szerzett munkatapasztalatok révén történő felkészülését segítő intézkedések a nyitott munkaerőpiaci integrációjuk érdekében;
- c) az állami foglalkoztatási szolgálatok, a helyi hatóságok, a szociális gazdaság szervezetei és a hagyományos vállalkozások közötti együttműködésen alapuló projektek támogatása annak érdekében, hogy személyre szabott pályaorientációs és tanulási és képzési lehetőségeket kínáljanak a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok (NEET-fiatalok) számára. Ezek a lehetőségek magukban foglalhatják a tanulószerveződéses gyakorlati képzéseket, az intenzív szakmai programokat, a személyes coachingot és a példaképekkel való találkozókat, és céljuk a munkaerőpiaci integráció megkönnyítése a megerősített ifjúsági garanciával összhangban;
- d) a szociális vállalkozás előmozdítása mint az önálló vállalkozás és más foglalkoztatási formák előmozdításának, a gazdasági tevékenység helyi fejlesztésének, valamint a társadalmi és környezeti kihívások innovatív és inkluzív üzleti modellek révén történő kezelésének eszköze; mivel ennek elérése érdekében a tagállamok például:
 - i. biztosítják, hogy a szociális vállalkozók hozzáférjenek a szociális védelemhez;
 - ii. mérlegelik a társadalombiztosítási járulékok csökkentését az új munkavállalók felvétele érdekében;
 - iii. azonosítják, értékelik és kezelik a szociális vállalkozás indítása előtt álló esetleges adminisztratív hátrányokat vagy akadályokat;
- e) olyan szakpolitikák kidolgozása és intézkedések elfogadása, amelyek előmozdítják és általánosan érvényesítik a nemek közötti egyenlőséget a szociális gazdaságban, például az alábbiak révén:
 - i. fellépés a nők és férfiak készségeivel kapcsolatos diszkriminatív társadalmi normákkal és sztereotípiákkal, valamint a nők munkájának alulértékelésével szemben;
 - ii. testre szabott támogatás nyújtása a nők szerepvállalásának növeléséhez a nemek közötti foglalkoztatási és bérezésbeli különbségek csökkentése, valamint a vezetői pozíciók tekintetében az egyenlőség biztosítása révén;
 - iii. coaching- és mentorprogramokhoz való hozzáférés biztosítása azon nők számára, akik szociális vállalkozóvá és vezetővé kívánnak válni;
- f) olyan keret biztosítása, amely lehetővé teszi a vállalkozásoknak a munkavállalói szervezetek számára történő átadását a munkahelyek megszűnésének megakadályozása és a gazdasági tevékenység védelme érdekében;
- g) együttműködés a szociális gazdaság szervezeteivel annak érdekében, hogy több fogyatékossgal élő személy léphessen be a munkaerőpiacra, például támogató technológiák kifejlesztése révén;
- h) a szociális párbeszéd és a kollektív tárgyalások előmozdítása a szociális gazdaságban annak biztosítása érdekében, hogy a munkavállalók számára

méltányos munkafeltételeket biztosítsanak, beleértve a tisztességes béreket, tiszteletben tartva a szociális partnerek autonómiáját.

Társadalmi befogadás

6. A tagállamoknak ajánlott, hogy ismerjék el és támogassák a szociális gazdaság szerepét a hozzáférhető és magas színvonalú szociális és gondozási szolgáltatások és lakhatás biztosításában, különösen a hátrányos helyzetű csoportok számára, a nyilvánosan elérhető szociális szolgáltatások mellett. Ez magában foglalhatja például a következőket:
- a) együttműködés az általános érdekű szolgáltatások létrehozása és nyújtása során a szociális gazdaság szervezeteivel saját tevékenységi területükön belül;
 - b) a szociális gazdaság szereplőinek bevonása a személyközpontú szociális és gondozási szolgáltatások kialakításába és megvalósításába, amint azt az európai gondozási stratégia is hangsúlyozza;
 - c) együttműködés a szociális gazdaság szervezeteivel a gyermekek és a fiatalok – köztük a hátrányos helyzetű csoportokhoz tartozó gyermekek – gondozásának és támogatásának megtervezése és biztosítása érdekében, az (EU) 2021/1004 tanácsi ajánlás⁷⁷ által létrehozott európai gyermekgaranciával és az Unió gyermekjogi stratégiájával⁷⁸ összhangban.

Készségek

7. A tagállamoknak ajánlott, hogy támogassák a szociális gazdaság számára nyújtott képzést és készségfejlesztést, különösen az alábbiak révén:
- a) a meglévő készségekkel kapcsolatos információgyűjtésre támaszkodva a gazdaság és a hagyományos munkaerőpiac igényeinek nyomon követése annak megértése érdekében, hogy a szociális gazdaság hogyan járulhat hozzá a szakképzett munkaerő kínálatához és hogyan enyhítheti a munkaerőhiányt;
 - b) a képzés és a készségek elősegítése a szociális gazdaságban a következők révén:
 - i. a szociális gazdaság szervezetei, a képzési szervezetek és a hagyományos vállalatok közötti tanulási csereprogramok működtetése a digitális és zöld átálláshoz szükséges irányítási, vállalkozói és munkával kapcsolatos készségek (többek között a körforgásos, javítási és digitális készségek) fejlesztése céljából;
 - ii. az élethosszig tanuló személyek – köztük a hátrányos helyzetű csoportok – átképzése és továbbképzése, valamint a nyílt munkaerőpiacra való átmenetük elősegítése, az egész életen át tartó tanulást és a foglalkoztathatóságot szolgáló mikrotanúsítványokkal kapcsolatos európai megközelítéssel összhangban;

⁷⁷ A Tanács (EU) 2021/1004 ajánlása (2021. június 14.) az európai gyermekgarancia létrehozásáról (HL L 223., 2021.6.22., 14. o.).

⁷⁸ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az EU gyermekjogi stratégiájáról, COM(2021) 142 final.

- iii. a szociális gazdasággal kapcsolatos vagy az általa nyújtott képzés felvétele az egyéni tanulási számlák által lefedhető képzések listájára⁷⁹;
- c) speciális tanulószereződéses gyakorlati képzési rendszerek létrehozása a szociális gazdaságban, amelyek támogatják a fiatalokat – különösen a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülőket – a továbbképzésben és felkészítik őket a munkaerőpiacra, valamint lehetővé teszik a szociális gazdaság számára, hogy tehetségfejlesztést végezzen az ágazatban, összhangban a színvonalas és eredményes tanulószereződéses gyakorlati képzés európai keretrendszerével;
- d) a szociális gazdaság és a szociális vállalkozási készségek oktatásba és képzésbe való beépítésének előmozdítása az oktatás minden szintjén, különösen a vállalkozói és üzleti tanfolyamokon, valamint a szociális gazdaság szervezetei és a szociális vállalkozók számára a coaching- és mentorálási programokhoz való hozzáférés biztosítása;
- e) a szociális gazdasággal kapcsolatos képzéssel foglalkozó nemzeti kompetenciaközpontok létrehozása és olyan transznacionális kezdeményezésekben való részvétel, amelyek megkönnyítik a szociális gazdaság számára a speciális oktatási és képzési programokhoz való hozzáférést, például olyan szakképzési szolgáltatókkal való együttműködés révén, amelyek olyan bevett szervezetek keretében működne, mint a fenntartható versenyképességet, a társadalmi méltányosságot és a rezilienciát célzó szakképzésről szóló, 2020. november 24-i tanácsi ajánlásban⁸⁰ említett szakképzési kiválósági központok.

Társadalmi innováció, fenntartható gazdasági fejlődés és területi kohézió

8. A tagállamoknak ajánlott, hogy erősítsék meg a szociális gazdaság szervezeteinek támogató szerepét a szociális innováció, valamint a helyi fejlesztés és foglalkoztatás kulcsfontosságú ágazatainak előmozdításában. Ez az alábbiak révén valósítható meg:
- a) a szociális és helyi alapú innováció kedvező ökoszisztémájának előmozdítása a szociális és körforgásos gazdaság szervezetei, a hagyományos vállalkozások, a pénzügyi szolgáltatók, a helyi önkormányzatok és más érdekelt felek közötti együttműködési és partnerségi kezdeményezések elősegítése révén. Ez például a következők révén valósítható meg:
 - i. szociális innovációs központok vagy szociális és ökológiai innovációs klaszterek létrehozása vagy előmozdítása, amelyek célja a helyi igények kielégítése és a közös megoldások tesztelése;
 - ii. a szociális gazdaság szereplőinek bevonása a közösségvezérelt helyi fejlesztésbe, többek között a rendelkezésre álló uniós finanszírozási eszközök felhasználásával;
 - iii. a szociális innovációval foglalkozó nemzeti és regionális kompetenciaközpontok bevonása a hálózatok kiépítése, a kapacitások és a szinergiák fokozása, a hatékonyság hangsúlyozása, valamint a szociális

⁷⁹ A Tanács ajánlása (2022. június 16.) az egyéni tanulási számlákról, 2022/C 243/03 (HL C 243., 2022.6.27., 26. o.).

⁸⁰ A Tanács ajánlása (2020. november 24.) a fenntartható versenyképességet, a társadalmi méltányosságot és a rezilienciát célzó szakképzésről 2020/C 417/01 (HL C 417., 2020.12.2., 1. o.).

innováció ösztönzését szolgáló alapvető eszközök és módszerek kidolgozása érdekében;

- b) annak biztosítása, hogy a szociális gazdaságra vonatkozó politika kapcsolódjon az iparpolitikához és a digitális és körforgásos gazdaságra való átálláshoz;
- c) a szabályozási keretek kiigazítása a szociális gazdaság szereplőinek a körforgásos gazdaságban való támogatása érdekében, például annak biztosítása, hogy megfelelő ösztönzők álljanak rendelkezésre a vállalkozások számára ahhoz, hogy az eladatlan és visszaküldött árukat a szociális gazdaság szervezeteinek adományozzák oda javításra és újrahasználatra az áruk megsemmisítése helyett, valamint az egyének számára a használt áruk adományozására, biztosítva a szociális gazdaság szervezetei számára a hulladékáramhoz való hozzáférést, bevonva őket a hulladékmegelőzési stratégiákba, valamint az élelmiszerbankok számára az élelmiszertöbbletek összegyűjtésének engedélyezése;
- d) a szociális gazdaság közösségi alapú kezdeményezései és ökoszisztémái, például az energiaközösségek, a megosztott mobilitási megoldások, a digitálisplatform-szövetkezetek, a gondozási szolgáltatásnyújtás, a mezőgazdasági szövetkezetek és a helyi rövid élelmiszerláncok és -piacok fejlesztésének előmozdítása, hogy a polgárok hozzáférjenek a helyi alapú termékekhez és szolgáltatásokhoz;
- e) a szociális gazdaság szervezetei digitális eszközökhöz és új technológiákhoz, például nyílt forráskódhoz, nagy adathalmazokhoz vagy mesterséges intelligenciához való hozzáféréseinek javítása.

A SZOCIÁLIS GAZDASÁGOT TÁMOGATÓ KERETEK KIALAKÍTÁSA

- 9. A tagállamoknak ajánlott, hogy dolgozzanak ki olyan szakpolitikai és szabályozási kereteket, amelyek lehetővé teszik és támogatják a szociális gazdaságot. E célból arra ösztönzik őket, hogy a szociális gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési tervvel és más uniós szakpolitikai iránymutatásokkal összhangban olyan átfogó stratégiákat dolgozzanak ki és vezessenek be, amelyek elismerik és ösztönzik a szociális gazdaságot. E stratégiák kidolgozása során a tagállamoknak követniük kell a 13–21. pontban megfogalmazott ajánlásokat.
- 10. A tagállamoknak ajánlott, hogy vezessenek be mechanizmusokat a hatóságok és a szociális gazdaságot képviselő szervezetek közötti konzultációra és párbeszédre. Ez magában foglalhatja magas szintű csoportok létrehozását, valamint a szociális gazdaság reprezentatív hálózatai létrehozásának és fejlesztésének támogatását.
- 11. A 9. pontban említett stratégiákban a tagállamoknak el kell ismerniük a szociális gazdaság alapelveit, jellemzőit és hatókörét, és el kell ismerniük, hogy ezek különböző jogi formákat és jogállásokat ölthetnek, és a különböző nemzeti, regionális és helyi jogszabályokhoz és gyakorlatokhoz igazodnak.
- 12. A tagállamoknak ajánlott, hogy képzési programok és transznacionális és/vagy régiók közötti kapacitásépítési kezdeményezések – többek között az (EU) 2021/1059

európai parlamenti és tanácsi rendeletben⁸¹ meghatározott Interreg Európa program keretében tett kezdeményezések – révén fektessenek be annak fejlesztésébe, hogy köztisztviselőik és hatóságaik megértsék a szociális gazdaságot. A kezdeményezéseknek a társaktól való tanulásra és a bevált gyakorlatok megosztására kell összpontosítaniuk, különös hangsúlyt fektetve a regionális és helyi hatóságok, valamint a szociális gazdaság érdekelt felei közötti együttműködés előmozdítására. A Bizottság a 22. pont a) pontjának iii. alpontjában leírtak szerint támogatni fogja ezt a munkát.

A köz- és magánfinanszírozáshoz való hozzáférés

13. A tagállamoknak ajánlott, hogy nemzeti, regionális és helyi szinten teremtsenek támogató környezetet a szociális finanszírozás számára, különösen az alábbiak révén:
- a) a szociális gazdaság szervezetei, a pénzügyi közvetítők és a támogató szervezetek finanszírozási struktúráinak feltérképezése, valamint szükségleteik és a meglévő támogatási rendszerek hatékonyságának felmérése;
 - b) annak biztosítása, hogy a szociális gazdaság szervezetei a fejlődésük megfelelő szakaszában a szükségleteikhez igazított finanszírozáshoz férjenek hozzá, beleértve a vissza nem térítendő támogatásokat és egyéb támogatásokat, a magvető és indulási szakaszban a sajáttőke- vagy kvázisajátótőke-finanszírozást, vagy a növekedési szakaszban a hitel-, sajáttőke-, kvázisajátótőke- vagy mezzanine finanszírozást, valamint az innovatív finanszírozási rendszereket, például a köz- és magánszféra közötti partnerségeket, a közösségi finanszírozási platformokat, valamint a különböző típusú pénzügyi eszközök vagy a vissza nem térítendő támogatások és a pénzügyi eszközök kombinációit;
 - c) a lakossági befektetőknek a szociális gazdaság által vezérelt vagy támogatott fenntartható üzleti modellekhez, ágazatokhoz, termékekhez és szolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek előmozdítása;
 - d) az állami finanszírozási programokhoz való hozzáférés kritériumainak értékelése, beleértve a hagyományos vállalkozásokat célzó programokat is, annak biztosítása érdekében, hogy azok ne gördítsenek indokolatlan akadályokat a szociális gazdaság szervezetei elé;
 - e) magánfinanszírozás mozgósítása állami garanciarendszerek rendelkezésre bocsátásával, szükség esetén a szakosodott és hagyományos finanszírozók ösztönzése a szociális gazdaság szervezeteinek finanszírozására;
 - f) figyelemfelhívás a szociális gazdaság szereplőinek sajátos jellemzőire és szükségleteire annak érdekében, hogy a hagyományos magánfinanszírozók személyre szabott pénzügyi támogatást tudjanak nyújtani;
 - g) a szociális gazdasági szervezetek vállalkozásfejlesztési és beruházásfelkészültségi támogatáshoz való hozzáféréseinek megkönnyítése azok teljes életciklusa során, például az általános üzleti inkubátorházakat, akceleratorokat és más támogató szervezeteket célzó figyelemfelhívó támogatási rendszerek révén, hogy kiterjesszék támogatásukat a szociális

⁸¹ Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1059 rendelete (2021. június 24.) az Európai Regionális Fejlesztési Alap és külső finanszírozási eszközök által támogatott európai területi együttműködési célkitűzésre (Interreg) vonatkozó egyedi rendelkezésekről (HL L 231., 2021.6.30., 94. o.).

gazdaság szervezeteire, beleértve a szociális gazdasági szervezetek vezetői számára biztosított kapacitásépítési lehetőségeket is;

- h) célzott pénzügyi támogatás és kapacitásépítés biztosítása a vállalkozások munkavállalói szövetkezeteknek történő átadásának megkönnyítése érdekében;
- i) olyan rendszerek felkínálása, amelyek növelik a finanszírozás elérhetőségét a szociális gazdaság szervezetei számára, például lehetőséget biztosítva az egyéni megtakarítóknak vagy a munkáltató által finanszírozott nyugdíj- vagy megtakarítási tervekben részt vevő munkavállalóknak arra, hogy olyan tervet válasszanak, amely megtakarításaik egy részét szociális vállalkozásba fekteti be;
- j) a kohéziós politikai alapok, az InvestEU program tagállami részalapja, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, a hasonló programok és más nemzeti és regionális források keretében rendelkezésre álló források lehető legjobb felhasználása, kifejezetten a szociális gazdaság szervezetei számára kidolgozott intézkedések és kezdeményezések működtetése révén;
- k) a megosztott uniós irányítás alá tartozó pénzügyi eszközökkel kapcsolatos „fi-compass” tanácsadási szolgáltatások felhasználása a kohéziós politikai alapok keretében visszafizetendő finanszírozási eszközök kidolgozására.

A piacokhoz való hozzáférés és közbeszerzés

14. A tagállamoknak ajánlott, hogy arra ösztönözzék ajánlatkérő szerveiket, hogy stratégiaileg vásároljanak árukat és szolgáltatásokat, törekedjenek a társadalmi hatásra, és támogassák a szociális innovációt. E célból teljes mértékben ki kell használniuk az uniós közbeszerzési szabályok alapján rendelkezésre álló eszközöket. A társadalmilag felelős és innovatív megoldások közbeszerzésben való elterjedésének előmozdítása különböző típusú szakpolitikai eszközöket foglalhat magában, ideértve a következőket:

- a) szakpolitikai iránymutatás és közbeszerzési stratégiák elfogadása, beleértve a lehetséges hivatalos célokat is, a vezetés támogatásával és a politikai szintről a kulcsfontosságú döntéshozókig és költségvetési vezetőkig terjedő elkötelezettséggel;
- b) iránymutatás nyújtása a megfelelő közigazgatási szint(ek)en;
- c) a társadalmilag felelős közbeszerzés hozzáadott értékének tudatosítása az ajánlatkérő szervek és a vállalkozások körében, valamint szakértelem rendelkezésre bocsátása az ajánlatkérő szervek és a szociális gazdasági szervezetek számára;
- d) az ajánlatkérő szervek ösztönzése arra, hogy a közbeszerzési dokumentumokban hivatkozzanak a közbeszerzésre vonatkozó szociális és munkajogi, valamint kollektív szerződések szerinti konkrét kötelezettségekre⁸²,

⁸² A koncessziós szerződésekről szóló, 2014. február 26-i 2014/23/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 30. cikkének (3) bekezdése (HL L 94., 2014.3.28., 1. o.), a közbeszerzésről és a 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 18. cikkének (2) bekezdése (HL L 94., 2014.3.28., 65. o.), valamint a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/25/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 36. cikkének (2) bekezdése (HL L 94., 2014.3.28., 243. o.).

kérjék fel az ajánlattevőket a megfelelés megerősítésére, és vezessenek be nyomonkövetési intézkedéseket;

- e) strukturált, átlátható és megkülönböztetésmentes párbeszéd ösztönzése a szociális gazdasággal és más érdekelt felekkel egy társadalmilag felelős közbeszerzési stratégia kialakítása érdekében.

15. Ami a lényegét illeti, az ajánlatkérő szervezeteknek jobban ki kell használniuk a meglévő uniós jogi keret rugalmassági rendelkezéseit annak érdekében, hogy segítsék a szociális gazdaság szereplőit a piachoz való hozzáférésben, például az alábbiak révén:

- a) a piaci párbeszéd előmozdítása, különösen a potenciális beszállítók célzott körével folytatott átlátható és inkluzív előzetes piaci konzultációk révén;
- b) szerződések fenntartása olyan, a munkaerőpiaci integrációval foglalkozó szociális vállalkozások vagy gazdasági szereplők számára, amelynek alkalmazottainak legalább 30 %-a fogyatékossgal élő vagy hátrányos helyzetű munkavállaló, a 2014/23/EU irányelv 24. cikkével, a 2014/24/EU irányelv 20. és 77. cikkével, valamint a 2014/25/EU irányelv 38. és 94. cikkével összhangban;
- c) arányos és inkluzív kiválasztási kritériumok meghatározása annak érdekében, hogy a kis- és innovatív szociális vállalkozások részt vehessenek pályázatokon;
- d) eltávolodás a legalacsonyabb ár logikájától a „gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat” szabályával és a szociális szerződési záradékokkal összhangban lévő társadalmi odaítélési szempontok alkalmazásával, valamint teljesítmény- vagy funkcionális követelmények meghatározása a közbeszerzési eljárások különböző szakaszaiban, többek között a műszaki leírásokban;
- e) a szerződések részekre osztása a 2014/24/EU irányelv 46. cikkével és a 2014/25/EU irányelv 65. cikkével összhangban, többek között a hagyományos üzleti vállalkozások és a szociális gazdaság szervezetei közötti együttműködés megkönnyítése érdekében, valamint egyszerűsített rendszerek alkalmazása, különösen a szociális és egyéb sajátos szolgáltatások esetében, hogy az eljárás hozzáférhetőbbé váljon a szociális gazdaság szervezetei számára;
- f) a 2014/24/EU irányelv 43. cikkével és a 2014/25/EU irányelv 61. cikkével összhangban meghatározott címkék előírása a műszaki leírásokban, az odaítélési szempontokban vagy a szerződésteljesítési feltételekben, amennyiben sajátos szociális vagy környezetvédelmi jellemzőkkel rendelkező építési beruházásokat, árukat vagy szolgáltatásokat kívánnak beszerezni.

16. A szociális gazdasági szervezetek elérésének bővítése érdekében ajánlott, hogy a tagállamok mozdítsák elő a szociális gazdaság szervezetei és a hagyományos vállalkozások közötti együttműködést, különösen az alábbiak révén:

- a) a társadalmi hozzáadott érték tudatosítása olyan bevált gyakorlatok előmozdítása révén, amelyek arra ösztönzik a hagyományos vállalkozásokat, hogy vonják be a szociális vállalkozásokat hosszú távú ellátási és értékláncaikba, a fogyasztókat pedig arra, hogy a szociális gazdaság szervezetei által előállított árukat és/vagy szolgáltatásokat vásároljanak (más néven „szociális vásárlási” mozgalom);

- b) a mentorálási, partnerkeresési és segítségnyújtási szolgáltatások nyújtásának fokozása annak érdekében, hogy a szociális gazdaság szereplői hosszú távú partnerségeket alakíthassanak ki a tágabb értelemben vett üzleti közösséggel;
- c) a munkaerőpiaci integrációval foglalkozó szociális vállalkozások munkavállalói hagyományos vállalkozásokkal való együttműködésének előmozdítása és támogatása, hogy tapasztalatot szerezzenek a nyílt munkaerőpiacon;
- d) a szociális gazdaság szereplőinek és vállalkozóinak segítése abban, hogy a szociális gazdaság által vezérelt online platformokon, együttműködési tereken és a digitális közjavakon keresztül a lehető legjobban kihasználhassák az új technológiákat a magánpiacokhoz való hozzáférés érdekében.

Állami támogatás

17. Amennyiben a szociális gazdaság számára tervezett támogatási intézkedés állami támogatásnak minősül, és az alkalmazandó szabályok sérelme nélkül, a tagállamoknak ajánlott, hogy teljes mértékben használják ki az állami támogatási szabályok alkalmazási körét a szociális gazdaság támogatása érdekében, a 651/2014/EU rendeletben, az általános gazdasági érdekű szolgáltatásokra vonatkozó szabályokban és a *de minimis* szabályban foglaltak szerint, a következők révén:

- a) a 651/2014/EU rendelet rendelkezéseinek alkalmazása, különösen:
 - i. a kis- és középvállalkozásoknak (kkv-k) nyújtott beruházási támogatás mérlegelése, például a szociális infrastruktúra eszközeinek a 651/2014/EU rendelet 17. cikkével összhangban történő megvásárlásához;
 - ii. a kkv-k számára nyújtott kockázatfinanszírozási támogatást lehetővé tevő rendelkezések lehető legjobb kihasználása a 651/2014/EU rendelet 21. és 21a. cikkével összhangban, például olyan befektetési alapok létrehozásával, amelyekben magánbefektetők vesznek részt, kifejezetten a szociális vállalkozások támogatása céljából, valamint a támogatható vállalkozásoknak közvetve vagy közvetlenül kockázatfinanszírozást nyújtó független magánbefektetőként eljáró természetes személyeknek biztosított adóösztönzők nyújtásával;
 - iii. a 651/2014/EU rendelet 22. cikkével összhangban a tőzsdén nem jegyzett fiatal kisvállalkozások számára különböző támogatási eszközök, például kedvezményes kamatozású hitelek, kedvezményes garanciák vagy vissza nem térítendő támogatások igénybevétele lehetővé tevő, induló vállalkozásoknak nyújtott támogatás mérlegelése;
 - iv. befektetés az emberekbe a hátrányos helyzetű vagy súlyosan hátrányos helyzetű munkavállalók munkaerőpiacra történő visszailleszkedését célzó támogatási programok elfogadása révén, a 651/2014/EU rendelet 32. és 35. cikkével összhangban;
 - v. a megváltozott munkaképességű munkavállalók valamennyi vállalkozástípusba való teljes körű bevonásának elősegítése a 651/2014/EU rendelet 33. és 34. cikkével összhangban a vállalkozásoknak nyújtott egyedi támogatások – többek között bértámogatások – támogatásával;

- vi. a helyi infrastruktúra – beleértve a helyi szociális infrastruktúrát is – kiépítésének vagy korszerűsítésének támogatása a beruházási költségek és a beruházás működési eredménye közötti különbség fedezésére nyújtott támogatás révén, a 651/2014/EU rendelet 56. cikkével összhangban;
- b) az alkalmazandó állami támogatási szabályokkal összhangban a tagállamoknak ajánlott megvizsgálni, hogy a szociális gazdaság szervezetei által nyújtott mely szolgáltatásokat lehetne általános gazdasági érdekű szolgáltatásként meghatározni és finanszírozni, például a kiszolgáltatott személyek munkaerőpiaci integrációja, a szociális lakhatás vagy az egészségügyi és szociális szolgáltatások, például a gyermekgondozás, az idősgondozás vagy a fogyatékossgal élő személyek gondozása terén; a 2011. december 20-i (2012/21/EU) bizottsági határozat⁸³ értelmében a szociális szükségleteket kielégítő szolgáltatások ellentételezése bizonyos feltételek mellett akár mentesíthető is a bejelentési kötelezettség alól, függetlenül a kapott ellentételezés összegétől;
- c) a csekély összegű támogatások átlátható összegeinek nyújtására rendelkezésre álló alkalmazási kör felhasználásával.

Adózás

18. Az állami támogatásokra vonatkozó szabályok sérelme nélkül a tagállamok számára ajánlott, hogy:
- a) biztosítsák, hogy az adórendszerek ne akadályozzák a szociális gazdaság fejlődését, mérjék fel, hogy az adórendszerek kellőképpen ösztönzik-e annak fejlődését;
 - b) vegyék fontolóra az ágazat számára nyújtható adóösztönzőket, amennyiben még nem nyújtanak olyanokat, a szociálpolitikai célkitűzésekkel és a tagállamok jelenlegi gyakorlataival és az uniós joggal összhangban, amelyek a következőket foglalhatják magukban:
 - i. a szociális gazdaság szervezetei által visszatartott nyereségre vonatkozó társaságiadó-mentesség;
 - ii. a magán- és/vagy intézményi adományozóknak nyújtott levonások vagy adójóváírások formájában nyújtott jövedelemadó-ösztönzők, vagy olyan kijelölési rendszer, amelynek értelmében az adózók jelezhetik az adóhatóságuknak, hogy jövedelemadó-fizetési kötelezettségük meghatározott százalékát közhasznú szervezetekhez kívánják rendelni;
 - iii. az általánösszegeként kapott munkanélküli ellátásra vonatkozó adómentességek, amelyek célja, hogy megkönnyítsék a vállalkozások munkavállalói szövetkezeteknek történő átadását;
 - c) vizsgálják felül és lehetőség szerint csökkentsék a szociális gazdaság szervezeteire háruló adófizetési terheket;

⁸³ A Bizottság határozata (2011. december 20.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 106. cikke (2) bekezdésének az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásával megbízott egyes vállalkozások javára közszolgáltatás ellentételezése formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról (HL L 7., 2012.1.11., 3. o.).

- d) a határokon átnyúló közhasznú adományokra vonatkozó gyakorlati szintű megfelelés elősegítése adózási célokból, például azáltal, hogy a más tagállamban letelepedett kedvezményezett szervezet számára egységes formanyomtatványt állítanak ki az adomány összegéről, megjelölve mind a kedvezményezettet, mind az adományozót;
- e) gondoskodjanak arról, hogy a szociális gazdaság szervezeteit ne használják adókiptárszasi, adóelkerülési, agresszív adótervezési vagy pénzmosási célokra, ugyanakkor gondoskodjanak arról, hogy a kapcsolódó közigazgatási eljárások hatékonyak és arányosak legyenek.

A társadalmi hatások mérése és kezelése

19. A 22. pont a) pontjának v. alpontjában említett bizottsági intézkedésekkel összhangban a tagállamok számára ajánlott, hogy támogassák a hatásmérési és hatáskezelési gyakorlatok elterjedését, különösen az alábbiak révén:
- a) a társadalmi hatások mérésével és kezelésével kapcsolatos gyakorlatok és módszerek beépítése a szociális gazdasághoz kapcsolódó nemzeti szakpolitikai keretekbe és programokba;
 - b) bevált gyakorlatokon alapuló, testre szabott támogatás nyújtása annak elősegítése érdekében, hogy a szociális gazdaság szervezetei olyan egyszerű és gyakorlati hatásmérési és -kezelési módszereket alkalmazzanak, amelyek javítják eredményeiket, szemléltetik társadalmi hatásukat, és megkönnyítik a hatásvezérelt finanszírozáshoz való hozzáférést;
 - c) a szociális gazdasági szervezetek ösztönzése arra, hogy célzott finanszírozás révén kapacitásépítéssel mérjék hatásukat, és a kapott közpénzek (támogatások vagy szerződések) egy részét társadalmi hatásuk mérésére használják fel.

Láthatóság és elismerés

20. A tagállamoknak ajánlott, hogy hívják fel a figyelmet a szociális gazdaságra, valamint arra, hogy az hogyan járul hozzá a szociális és környezetvédelmi célok eléréséhez, különösen az alábbiak révén:
- a) a szociális gazdaság számára meghatározott jogi formák, jogállások, címkék és/vagy tanúsítási rendszerek létrehozása vagy kiigazítása azok potenciális hozzáadott értékének értékelése alapján, valamint a más tagállamokban használt címkék és tanúsítványok esetleges önkéntes kölcsönös elismerésének mérlegelése. Ezeknek az értékeléseknek meg kell vizsgálniuk, hogy milyen mértékben javíthatják az ágazat megértését és támogatják annak fejlődését azáltal, hogy hozzáférést biztosítanak bizonyos előnyökhöz (például adóösztönzőkhöz vagy bizonyos pályázati/közbeszerzési eljárások rugalmasságához). A Bizottság a 22. pont a) pontjának vi. alpontjában leírtak szerint támogatni fogja ezt a munkát;
 - b) a szociális gazdasággal kapcsolatos kommunikációs kampányok és figyelemfelhívó rendezvények szervezése és finanszírozása, többek között a fiatalabb generációk számára, az érintett kormányzati szintekkel és más intézményekkel (pl. egyetemekkel) együttműködve;
 - c) a szociális gazdaság szervezetei által irányított sikeres kísérleti kezdeményezések és bevált gyakorlatok terjesztése, előmozdítva e bevált gyakorlatnak a szociális gazdasági hálózatokon és a nyilvános kommunikáción keresztül történő lemásolását és kiterjesztését.

21. A tagállamoknak ajánlott, hogy kövessék nyomon a szociális gazdaság fejlődését és teljesítményét azáltal, hogy ösztönzik a kutatást és a statisztikák, valamint a kvantitatív és kvalitatív adatok gyűjtését, különösen az alábbiak révén:
- a) az Európai Bizottság által biztosított támogatás maximális kihasználása annak érdekében, hogy kibővítsék nemzeti számviteli rendszereiket kiegészítő és összehasonlítható adatok (szatellit számlák), valamint a kulcsfontosságú háztartási felmérések (például a munkaerő-felmérés és az EU-SILC-hez felhasznált felmérések) gyűjtése érdekében, hogy információkat gyűjtsenek a szociális gazdaságban való részvételről, beleértve a nemre és életkorra vonatkozó lebontott adatokat (és lehetőség szerint egyéb bontásokat) a munkahelyteremtésre gyakorolt hatás megértése érdekében;
 - b) a statisztikák fejlesztésével kapcsolatos együttműködés ösztönzése a hatóságok, a kutatószervezetek és a szociális gazdaság között, valamint az információforrások – például nyilvántartások, közigazgatási adatok, felmérések és népszámlálás – körének bővítése a pontos adatok gyűjtése érdekében;
 - c) a szociális gazdasággal kapcsolatos témákra irányuló tudományos és független kutatás támogatása.

UNIÓS TÁMOGATÁS

22. A Tanács üdvözli, hogy a Bizottság támogatni kívánja ezen ajánlás végrehajtását azáltal, hogy együttműködik a tagállamokkal a szociális gazdaságot támogató szakpolitikai és szabályozási keretek kidolgozása érdekében. Ez különösen a következőket foglalja magában:
- a) a szociális gazdaságra vonatkozó cselekvési tervben bejelentett kezdeményezések végrehajtása, amelyek a következőket foglalják magukban:
 - i. az uniós szociális gazdaság portál elindítása és fenntartása, amely egyértelmű belépési pontot biztosít a szociális gazdaság érdekelt felei számára, hogy információkat találjanak az uniós finanszírozásról, szakpolitikákról, hálózatokról/platformokról és kezdeményezésekről, beleértve a kapacitásépítést is;
 - ii. elemzés közzététele a szociális gazdaság meglévő adózási kereteiről, a határokon átnyúló közhasznú adományok adóügyi megítéléséről és a megkülönböztetésmentesség elvéről;
 - iii. a társaktól való tanulás lehetőségeinek megkönnyítése a köztisztviselők számára a szociális gazdasághoz kapcsolódó témákban webináriumok és workshopok szervezésével. Ezek az események alapulhatnak az ágazat szempontjából releváns szakpolitikai területek feltérképezésén, valamint a bevált gyakorlatok összegyűjtésén és cseréjén, lehetővé téve a résztvevők számára az ismeretek megosztását és a sikeres stratégiák azonosítását. Ezenfelül az események lehetőséget kínálnak a bevált gyakorlatoknak a szociális gazdaság tagállami koordinátorai közötti rendszeres cseréjére és a társaktól való tanulásra;

- iv. minőségi és mennyiségi bizonyítékok gyűjtése a szociális gazdaság működéséről a tagállamokban, többek között a Horizont Európa 2023–2024-es munkaprogramja⁸⁴ keretében végzett kutatás támogatása révén;
 - v. a társadalmi hatás mérésének és kezelésének támogatása a meglévő gyakorlatok feltérképezésével és felülvizsgálatával, beleértve azt is, hogy azok hogyan elégítik ki a szociális gazdaság szervezeteinek igényeit és kapacitásait, a megértés javítása és alkalmazásuk megkönnyítése érdekében⁸⁵. Ez a munka az érdekelt felekkel szoros együttműködésben fog zajlani, és célja, hogy egyszerű standard módszereket dolgozzon ki a szociális gazdaság szereplői számára azok társadalmi hatásának értékelésére és szemléltetésére;
 - vi. tanulmány készítése a nemzeti szociális gazdasági címkékről és tanúsítási rendszerekről, feltérképezve a jelenlegi kezdeményezéseket, azonosítva a bevált gyakorlatokat, a közös jellemzőket és kritériumokat, valamint közös megközelítést és iránymutatást biztosítva a tagállamoknak az önkéntes kölcsönös elismerés érdekében;
 - vii. technikai támogatás nyújtása a tagállamok számára a szociális gazdaság fellendítését célzó reformokhoz, kétoldalú és több országra kiterjedő alapon egyaránt;
 - viii. a szociális innováció terén folytatott transznacionális együttműködés fokozása a szociális innováció európai kompetenciaközpontja, az európai szociális innovációs versenypályázat, valamint az egységes piac program keretében támogatott szociális vállalkozók és innovátorok jövőbeli hálózata révén;
 - ix. a „Proximitásalapú és szociális gazdaság” ipari ökoszisztémára vonatkozó átállási pálya⁸⁶ közös végrehajtásának támogatása az érdekelt felek kötelezettségvállalásainak összegyűjtése, valamint az ökoszisztéma érdekelt felei közötti, a zöld és digitális átállással kapcsolatos együttműködés elősegítése révén;
 - x. a szociális vállalkozások és más szociális gazdasági szervezetek finanszírozáshoz való hozzáféréseinek további javítása, például az InvestEU program pénzügyi termékei révén;
 - xi. társadalmilag felelős közbeszerzési gyakorlatok alkalmazása a Bizottság közbeszerzési eljárásaiban;
 - xii. a terv végrehajtásának felmérése;
- b) ezen ajánlás végrehajtásának nyomon követése és értékelése;
 - c) a 26. pontban említett tagállami jelentések alapján jelentés készítése az ezen ajánlásra válaszul hozott intézkedések értékeléséről, amelyet megvitatás

⁸⁴ A Bizottság végrehajtási határozata a Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogram végrehajtását szolgáló egyedi program keretében a 2023–2024-es időszakra vonatkozó munkaprogram elfogadásáról és annak finanszírozásáról, COM(2022) 7550.

⁸⁵ A Bizottság az OECD-vel együtt jelentést tesz közzé, amely azonosítja és kifejti a szociális gazdaság európai szervezetei által már ellenőrzött, testre szabott megközelítéseket, megvizsgálva azok célját, hatókörét és fő jellemzőit, bemutatva a bevált gyakorlatokat.

⁸⁶ Jelentés: [A proximitásalapú és szociális gazdaságra való átállás pályamodellje](#).

céljából a Foglalkoztatási Bizottságnak és a szociális védelemmel foglalkozó bizottságnak kell benyújtani.

VÉGREHAJTÁS, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS

23. A tagállamoknak ajánlott, hogy ezen ajánlás elfogadásától számított 18 hónapon belül fogadják el vagy aktualizálják szociális gazdasági stratégiáikat.
24. Ezen ajánlás sikeres végrehajtásának biztosítása érdekében a tagállamoknak ajánlott, hogy minden kormányzati szinten vizsgálják felül és javítsák igazgatási és intézményi berendezkedésüket, például az alábbiak révén:
 - a) „egyablakos ügyintézési rendszer” létrehozása a szociális gazdaság szervezeteinek észszerű és kényelmes támogatása érdekében olyan területeken, mint a finanszírozáshoz és egyéb támogatásokhoz való hozzáférés;
 - b) helyi és/vagy regionális szociális gazdasági kapcsolattartó pontok létrehozása, amelyek a szociális gazdaság nagyköveteinek szerepét töltik be és előmozdítják az ágazatot, szakértői támogatást nyújtanak, megkönnyítik az uniós és nemzeti finanszírozáshoz való hozzáférést, valamint kapcsolatot tartanak az uniós alapokat kezelő nemzeti és regionális hatóságokkal;
 - c) szociális gazdasági koordinátorok kijelölése a nemzeti közintézményekben. Ezeknek a koordinátoroknak egyértelmű megbízatással, felelősségi körökkel és elegendő erőforrással kell rendelkezniük ahhoz, hogy lehetővé tegyék az ajánlás hatékony koordinációját és nyomon követését, valamint hogy biztosítsák a szakpolitikai döntéshozatal következetességét a kormányzati szervek között és az uniós intézményekkel.
25. A tagállamoknak ajánlott, hogy nemzeti szinten kövessék nyomon és értékeljék ezen ajánlás végrehajtását, többek között a regionális és helyi hatóságokkal és a szociális gazdaság szervezeteivel folytatott rendszeres párbeszéd révén, a szociális gazdasági stratégiáik értékeléséhez, nyomon követéséhez és végrehajtásához nyújtott tájékoztatás és tanácsadás, valamint annak kísérése érdekében.
26. A tagállamoknak ajánlott, hogy legkésőbb négy évvel az ajánlás elfogadását követően, majd öt évvel azt követően hivatalosan beszámoljanak az ajánlás végrehajtása terén elért eredményeikről.

Kelt Strasbourgban, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*